

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

***ΠΑΙΖΩ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΜΑΘΑΙΝΩ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥΣ. ΕΝΑ
ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ***

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ

ΕΛΕΝΗΣ ΦΙΛΗ

Α.Ε.Μ.: 4131

ΦΛΩΡΙΝΑ Μάιος 2019

**«ΠΑΙΖΩ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΜΑΘΑΙΝΩ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥΣ. ΕΝΑ
ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ».**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ
ΕΛΕΝΗΣ ΦΙΛΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ
Α.Ε.Μ.: 4131**

"Είναι δύσκολο να διδάξεις τον ρυθμό. Τον ρυθμό μπορεί κανείς μόνο να τον απελευθερώσει. Ο ρυθμός δεν είναι κάτι το αφηρημένο, είναι η ίδια η ζωή. Ο ρυθμός δρα και επιδρά, είναι η δύναμη που ενώνει τη γλώσσα, τη μουσική και την κίνηση."

Carl Orff

ΦΥΛΛΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ

1. Επόπτης: Σέμογλου Κλεονίκη

Βαθμός: _____

Υπογραφή: Ημερομηνία: _____

2. Δεύτερος Βαθμολογητής: Γρίβα Ελένη

Βαθμός: _____

Υπογραφή: Ημερομηνία: _____

Γενικός Βαθμός: _____

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το παρόν θέμα της εργασίας εγκρίθηκε έπειτα από συζήτηση με την επιβλέπουσα καθηγήτρια. Στο σημείο αυτό θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στην καθηγήτριά μου για την καθοδήγηση της όλο αυτό το διάστημα ως προς την σύνταξη της πτυχιακής μου εργασίας. Επιπλέον θα ήθελα να ευχαριστήσω τα τρία πιο αγαπημένα μου πρόσωπα τη μητέρα μου, τον πατέρα μου και τον μεγάλο μου αδερφό που αυτά τα τέσσερα χρόνια με στήριξαν στις σπουδές μου, και με την αγάπη τους μου έδιναν δύναμη να προχωρήσω όλο αυτό τον καιρό. Τέλος θέλω να δώσω πολλά ευχαριστώ στη διευθύντρια του 8^{ου} Δημοτικού Σχολείου, που με την άδεια της μου έδωσε μια ευκαιρία να πραγματοποιήσω τη διεξαγωγή της έρευνας μου.

Πίνακας περιεχομένων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
ABSTRACT	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
1. ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ- ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΘΕΜΕΛΙΩΤΕΣ ΤΗΣ.....	10
1.1 . Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ.....	10
1.2 .ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ CARL ORFF	10
1.3 . ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ Ε.Ι. DALCROZE.....	12
2. ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ.....	15
3. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ.....	18
4. Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥΣ	19
5. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ	23
5.1 ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ	23
5.2. Η ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΛΕΞΗΣ «ΠΑΡΑΜΥΘΙ»	23
5.3. ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	24
6. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	26
7. Η ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ.....	26
8. Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ.....	27
8.1. ΔΕΙΓΜΑ.....	27
8.2. ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	27
8.3. ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ.....	28
8.3.1. ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ	28
9. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	30
10. ΣΥΖΗΤΗΣΗ	32
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	35
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	38

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Από την εποχή των Αρχαίων Ελλήνων, επισημαίνεται η χρησιμότητα της μουσικής. Ως «Μουσικοκινητική Αγωγή» ορίζεται ως ο συνδυασμός της μουσικής με την κίνηση. Οι πατέρες αυτής της μεθόδου θεωρούνται ο Emile Jaques -Dalcroze και ο Carl Orff. Σκοπός της μεθόδου αυτής είναι τα παιδιά να βιώνουν μέσα από το σώμα και την κίνηση τους νόμους της μουσικής, της μετρικής, του λόγου, του χώρου κ.λπ. Τα παιδιά έρχονται σε επαφή με βασικές αρχές της μουσικοκινητικής όπως το ρυθμό, τη μελωδία, το τραγούδι, την κίνηση, το χορό και την οργανογνωσία. Από την άλλη, μέσα από τη χρήση παραμυθιών μπορούν να δημιουργηθούν διάφορα συναισθήματα στους μαθητές και να γίνει πιο ευχάριστη η μαθησιακή διαδικασία. Η ανάγνωση και η χρήση του παραμυθιού ως μέσο διαφοροποίησης της διδασκαλίας έχει ως σκοπό την ανάπτυξη της δημιουργικής έκφρασης και της δημιουργικής φαντασίας, την ψυχική εκτόνωση και την ενίσχυση της ψυχολογικής ασφάλειας των μαθητών, ώστε να μπορέσουν να εκφραστούν και να δημιουργήσουν απερίσπαστα, σε ένα περιβάλλον ανοικτό σε νέες εμπειρίες. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η δημιουργία ενός μουσικοκινητικού παραμυθιού, καθώς και ο βαθμός ανταπόκρισης των μαθητών σε αυτή την εκπαιδευτική διαδικασία. Το παρόν παραμύθι εφαρμόστηκε στην Ε΄ τάξη του Δημοτικού στο 8^ο Δημοτικό Σχολείο Κορίνθου και οι μαθητές ανταποκρίθηκαν με μεγάλη επιτυχία. Από τα αποτελέσματα διατυπώνεται η επιτυχής εφαρμογή του παραμυθιού στην εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς και η αξία της μουσικής. Τα συμπεράσματα εστιάζονται στη χρησιμότητα αυτών, αλλά και την ανταπόκριση των μαθητών.

Λέξεις-κλειδιά: μουσικοκινητική αγωγή, μουσικοκινητικό παραμύθι, μουσική, κίνηση, πολιτισμός, εκπαιδευτική διαδικασία, Δημοτικό Σχολείο.

ABSTRACT

Since the time of the Ancient Greeks, the usefulness of music has been highlighted. "Music-kinetic education" is defined as the combination of music and movement. The fathers of this method are Emile Jaques -Dalcroze and Carl Orff. The purpose of this method is for children to experience through the body and movement the laws of music, metrics, speech, space, etc. Children come in contact with basic principles of musical-kinetics such as rhythm, melody, singing, movement, dance and organognostics. On the other hand, through the use of fairy tales, various feelings can be created for students and the learning process becomes more enjoyable. Reading and using storytelling as a means of modifying teaching aims at developing creative expression and creative imagination, mental expansion and enhancing the psychological security of pupils so that they can express themselves and create unbroken themes in an environment open to new experiences. The purpose of this paper is to create a musical story, as well as the degree of pupils' response to this educational process. This fairy tale was applied to the Elementary School of Elementary School at the 8th Primary School of Corinth and the students responded with great success. The results show the successful application of fairy tale in the educational process as well as the value of music. Conclusions focus on their usefulness, but also the pupils' response.

Keywords: music- kinetic education, music-kinetic story, music, culture, educational process, Elementary School.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα παιδιά από τις πρώτες μέρες της ζωής τους ακούν νανουρίσματα ή κάποια μουσική από ένα παιχνίδι. Αυτό πολλές φορές είχε ως αποτέλεσμα την ηρεμία και τη χαλάρωση τους. Με τον καιρό τα παιδιά ξεκίνησαν να συνοδεύουν κάθε μουσικό ρυθμό με κινήσεις, δηλαδή να χορεύουν. Δείχνουν μια επιθυμία να περνούν τη μουσική μέσα από το σώμα τους, επειδή κάθε στιγμή που παρατηρούν κάποιο μουσικό άκουσμα ξεκινούν να κινούν ελαφρά το σώμα τους ή τα χείλη τους. Για παράδειγμα ο φυσικός ήχος του ανέμου, θεωρείται ένα σπουδαίο ερέθισμα, ώστε να κινηθούν τα παιδιά στο νοερό φύσημα του. Όσο δυναμώνει ο αέρας τόσο και κείνα αφήνονται στον ήχο και εντείνουν τις κινήσεις τους. Από την άλλη τώρα όταν σταματάει σταματούν επίσης, μόλις φυσήξει απαλά λικνίζουν ανάλογα το σώμα τους, προσπαθώντας να ταιριάζουν την κίνηση με το άκουσμα.

Συμπερασματικά, μέσα από τις πρώτες ακουστικές εμπειρίες, τα μουσικά ακούσματα, την καλλιέργεια της ακουστικής παρατήρησης και εξάσκηση του αισθητηρίου της ακοής, η μουσική αγωγή συμπλέκεται και διαπλέκεται με την κίνηση και προχωράει σε όλες τις φάσεις της ως *μουσικοκινητική αγωγή*. Παρόλο που η τέχνη της μουσικής στην Ευρώπη από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα είχε φτάσει σε υψηλά επίπεδα σύνθεσης και εκτέλεσης, είχε χαρακτηριστεί ως δύσκολο γνωστικό αντικείμενο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα κάποιοι εμπνευσμένοι δάσκαλοι της μουσικής να συνθέσουν κάποιες μεθόδους διδασκαλίας, ώστε η μουσική να γίνει ένα πεδίο έκφρασης και δημιουργίας. Την εποχή αυτή είχαν ασχοληθεί τρεις καλλιτέχνες.

Με το πέρασμα του χρόνου δημιουργήθηκαν μουσικοκινητικά παιχνίδια και παραμύθια, που χρησιμοποιούνται και στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στην συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία παρουσιάζεται ένα μουσικοκινητικό παραμύθι το οποίο εφαρμόζεται σε μαθητές του Δημοτικού Σχολείου.

Σκοπός αυτής της εργασίας είναι από τη μια η δημιουργία ενός μουσικοκινητικού παραμυθιού, και από την άλλη ο βαθμός ανταπόκρισης των μαθητών στο Δημοτικό Σχολείο, μέσα από αυτό.

Η παρούσα εργασία διαρθρώνεται σε δέκα κεφάλαια. Αρχικά γίνεται μια αναφορά στην έννοια της μουσικοκινητικής αγωγής, καθώς και για τους θεμελιωτές της ως προς τη βιογραφία τους και την συμβολή τους στη μουσικοκινητική αγωγή. Επίσης προσδιορίζονται τα οφέλη και οι στόχοι της μουσικοκινητικής αγωγής, καθώς και η συμβολή της στη μαθησιακή διαδικασία σήμερα. Παίζοντας μουσική ανακαλύπτονται πολιτισμοί, οπότε γίνεται μια αναφορά ως προς τη μουσική όχι μόνο ως έννοια, αλλά και το πώς είναι σε άλλους πολιτισμούς. Στο επόμενο κεφάλαιο, παρουσιάζεται η έννοια του παραμυθιού, αλλά και η ετυμολογία της. Έτσι στη συνέχεια, ενώ γίνεται μια καταγραφή της περίληψης του μουσικοκινητικού παραμυθιού, δηλώνεται το δείγμα, η πειραματική διαδικασία, καθώς και τα

αποτελέσματα μέσα από την συγκεκριμένη πρακτική. Στο τέλος αναπτύσσεται μια σύντομη αυτοαξιολόγηση.

Το παραμύθι εφαρμόστηκε στο 8^ο Δημοτικό Σχολείο Κορίνθου, στην Ε' τάξη του Δημοτικού, στο τμήμα Ε'1. Βέβαια αξίζει να σημειωθεί πως λήφθηκε άδεια για την πρακτική της πτυχιακής εργασίας, από τα γραφεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και τη διευθύντρια του σχολείου.

1. ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ- ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΘΕΜΕΛΙΩΤΕΣ ΤΗΣ

1.1 . Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Η «Μουσικοκινητική Αγωγή» ορίζεται ως ο συνδυασμός της μουσικής με την κίνηση. Είναι ο τομέας της Μουσικής Παιδαγωγικής, και συμβάλλει σημαντικά στη γνωριμία με τη μουσική, μέσω κινήσεων και αισθήσεων. Ο συνδυασμός αυτός πραγματοποιείται αυθόρμητα και συστηματικά. Σε γενικές γραμμές οι μουσικοκινητικές ασκήσεις γοητεύουν τα παιδιά, με αποτέλεσμα πολλές φορές να έχουν πλούσια φαντασία.

Οι πατέρες αυτής της μεθόδου ήταν ο Emile Jaques -Dalcroze (1865-1950) και ο Carl Orff (1895-1982). Πρόκειται για δυο σπουδαίους μουσικούς που ανακάλυψαν τη σημασία της μουσικής σε συνδυασμό με την κίνηση. Από τον 20^ο αιώνα ο Carl Orff συνειδητοποίησε τις θετικές συνέπειες της μουσικοκινητικής αγωγής. Γι' αυτό στην σημερινή εποχή χαρακτηρίζεται ως ένας από τους πιο δημοφιλείς τρόπους εκπαίδευσης των παιδιών. Από την στιγμή όπου υπάρχει η τάση τα παιδιά να βάζονται από πλήθος αρνητικών ερεθισμάτων, τα οποία τις περισσότερες φορές δεν μπορούν να κρίνουν και αντιδρούν απότομα, είναι σημαντικό να έχουν τη μουσικοκινητική αγωγή ως μια σημαντική δίοδο. Αυτή η ποιοτική ενασχόληση βοηθά τα παιδιά να μην γίνουν παθητικοί δέκτες της ζωής. Στην Ελλάδα ο όρος αυτός εισήχθη το 1962, ο οποίος βασιζόμενος στα παραδοσιακά ελληνικά τραγούδια, ενσωμάτωσε πλήρως τον ελληνικό πολιτισμό. Παρόλα αυτά στη χώρα μας το σύστημα αυτό δε θεωρείται πολύ διαδεδομένο και λίγα είναι τα εκπαιδευτικά κέντρα που αναγνωρίζουν την αξία του.

1.2 .ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ CARL ORFF

Ο εμπνευστής της μουσικοκινητικής αγωγής ήταν ο Carl Orff. Θεωρείται ένας πολύ γνωστός συνθέτης και μουσικοπαιδαγωγός του 20^{ου} αιώνα. Γεννήθηκε στις 10 Ιουλίου 1895 στο Μόναχο και πέθανε στις 29 Μαρτίου 1982. Ήταν Γερμανός, καταγόμενος από οικογένεια στρατιωτικών, στην οποία από τη μια ο πατέρας του Heinrich ήταν αξιωματικός του στρατού, έπαιζε πιάνο και έγχορδα και από την άλλη η μητέρα του Paula ήταν μια σπουδαία πιανίστρια. Το οικογενειακό του περιβάλλον ήταν πλημμυρισμένο από μουσική κουλτούρα, με αποτέλεσμα ο ίδιος να από πολύ νωρίς απέκτησε μια ιδιαίτερη κλίση στη μουσική.

Συγκεκριμένα, έμαθε να παίζει πιάνο, βιολοντσέλο και εκκλησιαστικό όργανο και συνέθετε τραγούδια. Πολλές φορές τα απογεύματα μαζεύονταν οικογενειακοί φίλοι και διασκέδαζαν παίζοντας μουσική και τραγουδώντας (Warner, 1991). Στο σχολείο χαρακτήρισε τα Αρχαία Ελληνικά «συναρπαστικά»,

άρχισε να διαβάζει Όμηρο και ταυτόχρονα μελετούσε την αρχαία τραγωδία. Στην ηλικία των δέκα χρονών είχε δημοσιεύσει ένα διήγημα σε παιδικό περιοδικό, και επιπλέον έπαιζε ή έφτιαχνε παραστάσεις κουκλοθεάτρου για την οικογένεια του. Αξίζει να προστεθεί πως για να τις συνοδεύει συνέθετε μελωδίες παίζοντας βιολί, πιάνο και άλλα μουσικά όργανα. Στα εφηβικά του χρόνια συνέθετε τραγούδια, βασισμένα στη γερμανική ποίηση. Στα δεκαέξι του χρόνια δημοσιεύθηκαν τα πρώτα μουσικά έργα του. Αργότερα σπούδασε στη Μουσική Ακαδημία του Μοναχού και αποφοίτησε το 1914. Από τα πιο γνωστά του έργα είναι η *Carmina Burana* το 1937. Ήταν γραμμένη για σολίστες, χορωδίες και μεγάλη ορχήστρα.

Στις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα στο Μόναχο δημιουργείται ένα νέο ρεύμα που σχετιζόταν με το χορό. Ανάμεσα στα άτομα που έπαιξαν έναν καθοριστικό ρόλο ήταν και η χορεύτρια Mary Wigman. Ο ίδιος ο Orff είχε αναφέρει πως αναγνώρισε κάτι «στοιχειοδομικό» στο χορό της (Orff, 1978). Επίσης οι ιδέες που είχε η Wigman για τον ομαδικό χορό, καθώς και η χρήση μικρών κρουστών οργάνων που συνόδευαν το χορό της, έκαναν τον Orff να δει την έννοια της στοιχειοδομικής μουσικής.

Το 1923, συναντάει την Dorothee Günther, αναπτύσσοντας μια συζήτηση βασισμένη στο συνδυασμό της διδασκαλίας της μουσικής και της κίνησης. Δεδομένου πως η αρχή για την εφαρμογή της στοιχειοδομικής μουσικής ήταν η κίνηση δημιουργήθηκαν οι πρώτες ανάγκες για την ίδρυση μιας σχολής χορού. Από κει και έπειτα η έννοια αυτή αποτελούσε τον πυρήνα των εκπαιδευτικών ιδεών του Orff. Έχοντας λοιπόν ιδρυθεί η σχολή Günther ο Carl Orff, εμπνευσμένος από τους μαθητές της σχολής, ξεκίνησε την εφαρμογή της στοιχειοδομικής μουσικής.

Ο Orff ήταν εκείνος που ξεκίνησε να βάζει τις βασικές αρχές της στοιχειοδομικής μουσικής. Παρόλα αυτά πολλές από τις εκπαιδευτικές του ιδέες αναπτύχθηκαν από τους συναδέλφους του, οι οποίοι στη συνέχεια εξελίχθηκαν σε συνεργάτες του. Οι συνεργάτες του ήταν οι εξής:

- 1) Günther (σημαντική προσωπικότητα και δασκάλα)
- 2) Maja Lex (χορεύτρια και χορογράφος)
- 3) Gunild Keetman (χορεύτρια και μουσικός)

Ο Carl Orff πιστεύοντας πως αυτή η αδιαχώριστη σχέση της μουσικής, της κίνησης και του λόγου, έχοντας ως κοινό στοιχείο το ρυθμό μπορούσαν να επηρεάσουν θετικά τον ψυχικό και πνευματικό κόσμο ενός παιδιού (Λεμπέσης, 1991). Μαζί με την Keetman τελειοποιούν το *Schulwerk (στοιχειοδομική μουσική)* (Χορς, 2001). Έχοντας ως πιστεύω πως ο ρυθμός είναι «το στοιχείο εκείνο που ενώνει τη γλώσσα, τη μουσική και την κίνηση» (Lane, 1984), άρχισε να εφαρμόζεται μέσω των ηχηρών κινήσεων. Θεωρούσε πως μια αγωγή βασισμένη στη ένωση μουσικής, κίνησης και λόγου θα έπρεπε να ενσωματώνεται και να παίρνει κεντρική θέση στη γενική εκπαίδευση στα σχολεία και να αποτελεί πολύτιμο μέσο για την ολοκλήρωση του παιδιού σαν σωματικού ψυχικού και πνευματικού συνόλου

(Ματέυ, 1986). Επίσης βασίστηκε στο γεγονός πως είναι σπάνιο ένα παιδί να μην έχει γνώσεις μουσικότητας, και ότι με την κατάλληλη αγωγή θα μπορέσει να τις αποκτήσει.

Στο σύστημά του ο Orff ζητούσε από τους μαθητές να παίξουν και να μάθουν τα πιο εύκολα μουσικά όργανα, και ταυτόχρονα να τα συνοδεύουν με την κίνηση. Για παράδειγμα παλαμάκια, στράκες με τα δάκτυλα, χτυπήματα ποδιών ή με τη χρήση «πρωτόγονων» οργάνων κατασκευασμένων από τους ίδιους τους μαθητές, όπως τύμπανα ή κουδουνίστρες (μαράκες).

Περίπου το 1947, το σύστημα αυτό ξεκίνησε να τραβάει το ενδιαφέρον πολλών παιδαγωγών και μουσικοπαιδαγωγών. Μόλις το αντιλήφθηκε αυτό, άρχισε να διοργανώνει σεμινάρια, ώστε οι μουσικοί και οι δάσκαλοι να αξιοποιήσουν τις βασικές ιδέες του και να τις εφαρμόζουν στα σχολεία τους. Στην πράξη, ο δάσκαλος είναι ελεύθερος να προσαρμόσει τη μέθοδο στις δυνατότητες των παιδιών, τη διαθεσιμότητα σε μουσικά όργανα και στα πολιτισμικά χαρακτηριστικά των μαθητών.

Στην Ελλάδα το σύστημα Orff-Schulwerk εισήχθη από την Πολυξένη Ματέυ, η οποία αντιμετώπισε ιδιαίτερο πρόβλημα στη μεταφορά του ονόματος στα ελληνικά, επειδή δεν υπήρχε ο ήχος sch και επομένως δεν μπορούσε να κρατηθεί η γερμανική ονομασία. Η λύση για το πρόβλημα αυτό αναζητήθηκε μέσα από λέξεις στα ελληνικά λεξιλόγια. Αξίζει να σημειωθεί πως ο όρος «μέθοδος» απορρίφθηκε, αφού δεν πρόκειται για μια σειρά που βασιζόταν σε καθορισμένα βήματα. Γι' αυτό μέσα από συζητήσεις που είχε η Πολυξένη Ματέυ με τον ίδιο το δημιουργό, λόγω της ευρύτητας που είχε ονομάστηκε *σύστημα*. Όμως αυτή η ονομασία δεν ευχαρίστησε τελείως την Πολυξένη, με αποτέλεσμα να συνεχίζει να την απασχολεί και να προσπαθεί να το μεταφράσει όχι όμως κατά λέξη, αλλά περιφραστικά. Συγκεκριμένα το ονόμασε «Παιδαγωγικό Έργο Orff. Η ερμηνεία αυτή τελικά υιοθετήθηκε, λόγω των ποικίλων θετικών αντιδράσεων.

1.3 . ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ E.J.DALCROZE

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα παίζει σημαντικό ρόλο η μορφή του Emile Jaques Dalcroze. Αρχικά κάνοντας μια βιογραφική αναφορά, σημειώνεται πως γεννήθηκε στη Βιέννη στις 6 Ιουλίου το 1865, και απεβίωσε στις 1 Ιουλίου του 1950. Το πραγματικό του όνομα ήταν Emile Henri Jaques και στην συνέχεια προστέθηκε το Dalcroze. Πηγή έμπνευσης του θεωρείται η μητέρα του, που από τη μια είχε διδαχθεί και από την άλλη είχε μελετήσει τη μέθοδο Pestalozzi. Στα πρώτα του χρόνια ξεκίνησε τυπικά τις μουσικές του σπουδές. Συγκεκριμένα στα 6 του χρόνια άρχισε μαθήματα πιάνου, καθώς και λίγα χρόνια μετά μετακομίζει μαζί με την οικογένειά του στη Γενεύη (1876). Ένα χρόνο μετά γράφτηκε στο *Conservatoire de Musique της Γενεύης*. Σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα διακρίθηκε για το μουσικό του ταλέντο, αφού ήταν ένας σπουδαίος πιανίστας. Αργότερα σπούδασε

στο Κολέγιο της Γενεύης, στο οποίο δεν έμεινε και πολύ ευχαριστημένος, επειδή το θεωρούσε «φυλακή». Οι μουσικές του σπουδές συνεχίστηκαν στο Παρίσι το 1884 σε ηλικία 19 ετών, έχοντας ως δασκάλους τους Leo Delibes και Gabriel Faure στην σύνθεση. Πολλές από τις ιδέες του Dalcroze σχετικά με τη Ρυθμική επηρεάστηκαν από τον μουσικοσυνθέτη Mathis Lussy. Επίσης μέχρι το 1886 ήταν βοηθός αγωγός στην Αργελία, όπου ανακάλυψε τη λαϊκή μουσική της Αραβίας. Μόλις ο Dalcroze γνώρισε αυτό το είδος μουσικής διαπίστωσε πως υπήρχαν διαφορετικοί τρόποι ρυθμικής έκφρασης, που σε καθέναν θα αντιστοιχούσε και κάποιος τρόπος γραφής, αλλά και ένα ιδιαίτερο στυλ απόδοσης του. Ύστερα έχοντας ως δάσκαλο τον Αντώνιο Μπρούκνερ σπούδασε στο Ωδείο της Βιέννης το 1887. Επιστρέφοντας στη Γενεύη το 1892 η επιτροπή του Conservatoire τον διορίζει καθηγητή Αρμονίας, Σύνθεσης, Σολφέζ και Ορθοφωνίας. Μέσα από τη διδασκαλία της Αρμονίας και του Σολφέζ διαπίστωσε πως οι μαθητές του διαβάζουν μουσική χωρίς να την αντιλαμβάνονται, την έγραφαν χωρίς να την ακούν, καθώς και ότι έπαιζαν μουσική χωρίς να την καταλαβαίνουν. Ο προβληματισμός αυτός τον οδήγησε στο συμπέρασμα πως ο παραδοσιακός τρόπος διδασκαλίας της μουσικής παρέλειπε τη συναισθηματική και πρακτική πλευρά της μουσικής, αφού στόχος για την άρτια εκμάθηση της ήταν η θεωρητική πλευρά της μουσικής. Έτσι λοιπόν εντοπίζοντας τα ελαττώματα της διδασκαλίας της μουσικής ο Dalcroze προσπάθησε να ενσωματώσει τις φυσικές κινήσεις του σώματος, προβάλλοντας ιδιαίτερα φωνητικές και ακουστικές ασκήσεις στο τραγούδι, με στόχο την ευαισθητοποίηση του αυτιού και την ανάπτυξη της μουσικότητας. Συγκεκριμένα ανέπτυξε δηλαδή τεχνικές ακοής-φυσικής απόκρισης, τραγουδιού- φυσικής απόκρισης και σύνθεσης-φυσικής απόκρισης. Στην συνέχεια χρησιμοποίησε τα αποτελέσματα των πειραματισμών του, για να αναπτύξει την «εσωτερική ακοή». Μέσα από όλες αυτές τις προσπάθειες παρατήρησε πως η εκμάθηση της μουσικής στηρίζεται στον συνδυασμό της με την κίνηση του σώματος. Δουλεύοντας εντατικά με τους μαθητές του Ωδείου δημιούργησε μια νέα μέθοδο διδασκαλίας, τη «Ρυθμική Γυμναστική». Η μέθοδος αυτή παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το 1905, και το 1906 εφαρμόζεται επίσημα στο Ωδείο της Γενεύης. Όμως το 1910 φεύγει από το Ωδείο και ένα χρόνο μετά ίδρυσε τη δική του σχολή Ρυθμικής στο Hellerau, κοντά στη Δρέσδη. Έπειτα με μια ομάδα μαθητών ξεκίνησε μια περιοδεία στην Αγγλία, με σκοπό την παρουσίαση της μεθόδου του μέσα από διαλέξεις. Άλλες σχολές που ιδρύθηκαν ήταν οι εξής:

1) Σχολή Ρυθμικής Dalcroze (1912, Λονδίνο)

2) Ινστιτούτο Dalcroze (1915, Γενεύη)

Επιπρόσθετα το 1930 ανακηρύσσεται διδάκτωρ της Μουσικής στο Πανεπιστήμιο του Chicago.

Ο Dalcroze μέσα από τη μέθοδό του, παρουσιάζονται τρεις κύριοι άξονες: Ρυθμός, Μουσική, Κίνηση. Στη μέθοδο του είχε ως πυρήνα το ρυθμό, ως το πρωταρχικό στοιχείο της μουσικής. Συγκεκριμένα ήταν ένα παγκόσμιο στοιχείο που εμπεριέχεται σε κάθε ύπαρξη, αλλά εκφράζει και κάθε μορφή ζωής. Από την άλλη στη μουσική αναγνώριζε τη θεραπευτική της ιδιότητα, και στην κίνηση την

προσωπική έκφραση του κάθε ανθρώπου. Κάποια χαρακτηριστικά λόγια του είναι τα εξής:

- 1) «Ο ρυθμός είναι η βάση κάθε έκφρασης της ζωής, της επιστήμης και της τέχνης. Είναι η τάξη στο χρόνο και είναι εμφανής στον καθένα με τον τρόπο που κινείται και εκφράζεται» (Dalcroze, 1921/1977: 111)
- 2) « Το σύστημα της Ρυθμικής δομείται πάνω στη μουσική, εξαιτίας της εξαιρετικής δύναμης που ασκεί πάνω στο ψυχισμό του ανθρώπου. Η μουσική μπορεί με τη διεγερτική και ταξινομική της δύναμη να ρυθμίσει κάθε ζωτική μας λειτουργία» (Dalcroze, 1921/1977 :75)
- 3) «Μου φαίνεται ότι πρέπει να δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στο να μαθαίνουν τα παιδιά να αντιλαμβάνονται τη δική τους προσωπικότητα, να αναπτύσσουν το δικό τους ταπεραμέντο και να απελευθερώνουν τον πρωτόγονο ρυθμό αγνοώντας κάθε είδος δεσμού» (Dalcroze, 1921/1977: 12)

Η διδασκαλία του Dalcroze στηρίζεται στην καλλιέργεια της ικανότητας της έκφρασης του ατόμου να ακούει και να προσπαθεί να εκφράζεται μέσω του σώματος του ή της φωνής του. Πίστευε πως βασικός σκοπός της μουσικής αγωγής δεν ήταν αποκλειστικά η παραγωγή εκτελεστών, αλλά και μουσικά ανεπτυγμένων ανθρώπων. Συγκεκριμένα χρειαζόταν πρώτα να αφυπνιστούν οι κινητικές τους αισθήσεις και έπειτα να προχωρήσουν στην εξοικείωση κάποιου μουσικού οργάνου ή στην εκμάθηση φωνητικής. Ο προσωπικός ρυθμός του καθενός θεωρείται ο καθρέφτης της ψυχής του, αφού η διαφορετικότητα του κάθε ανθρώπου αναγνωρίζεται μέσα από τη ξεχωριστή έκφραση της κίνησης, της φωνής και της ακοής. Επιπλέον η εμπλοκή του σώματος στη ρυθμική αγωγή εντείνει την προσοχή και την αυτοσυγκέντρωση του μαθητή, την στιγμή που ακούει μουσική. Αξίζει να σημειωθεί πως ο ίδιος ο Dalcroze παρομοιάζει την κίνηση ως μια γέφυρα που συνδέει τον άνθρωπο με τον εαυτό του, αλλά και με το περιβάλλον. Έτσι λοιπόν η κίνηση χαρακτηρίζεται ως ένας πολύ βασικός τρόπος έκφρασης της σκέψης. Ο Dalcroze πολλές φορές ενθάρρυνε τους μαθητές του να εκφράζουν τα μουσικά συναισθήματά τους, μέσα από τον αυτοσχεδιασμό τους στο πιάνο. Ακόμα αναφέρεται πως την στιγμή που ακούμε μια μουσική, δεν χρειάζεται να περιμένουμε μόνο τις ακουστικές εντυπώσεις και συγκινήσεις αλλά πρέπει να συμμετέχει όλο το σώμα, ενεργοποιώντας έτσι τις μυϊκές αισθήσεις (Juntunen & Hyvonen, 2004).

Έτσι, μέσα από την κιναισθησία, οι μαθητές μπορούν να ελέγξουν με σύντομη επικοινωνία από τη μια τις εξωτερικές αισθήσεις (ακοή, όραση, αφή και κίνηση), και από την άλλη τις κρυφές εσωτερικές λειτουργίες του εγκεφάλου, οι οποίες ελέγχουν την μνήμη, την κρίση, τη θέληση και τη φαντασία (Abramson, 1986, στο Καραδήμου-Λιάτσου, 2003, σελ.25).

Γενικά η εμπειρία της Ρυθμικής συμπεριλαμβάνει όχι μόνο την εναλλαγή μεταξύ ψυχικής κατάστασης και κοινωνικού περιγύρου, αλλά και την ενεργή απάντηση μέσω της κινητικής αντίδρασης.

“Άλλωστε σύμφωνα με τον Bachmann ο ρυθμός είναι προϊόν μιας αυθόρμητης και έμφυτης διάχυσης, η οποία συνδυασμένη με το μέτρο παρομοιάζει την ανομοιότητα και την ποικιλία μέσα στην ενότητα, όπου ο ρόλος του μέτρου είναι να αποδίδει ενότητα μέσα στην ανομοιότητα. Το μέτρο έχει σχέση με τη σκέψη και το συλλογισμό, ενώ ο ρυθμός με τη διαίσθηση και την ενόραση. Είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η εφαρμογή της μετρικής κανονικότητας στις συνεχείς κινήσεις, οι οποίες έχουν δημιουργηθεί από το ρυθμό διότι εξασφαλίζει την ποιότητα και τη φυσικότητα αυτών των κινήσεων.

2. ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Με τον όρο μουσικοκινητική αγωγή αναφερόμαστε σε μια ολοκληρωμένη αγωγή που απευθύνεται στο παιδί, θεωρώντας αυτό ως ένα σύνολο σωματικό, πνευματικό, ψυχικό. Από τη μια βιώνουν δηλαδή μέσα από το σώμα και την κίνηση τους από τη μια τους νόμους της μουσικής, της μετρικής, του λόγου, του χώρου κ.λπ. Από την άλλη σημειώνεται πως έρχονται σε επαφή με βασικές αρχές όπως το ρυθμό, τη μελωδία, το τραγούδι, την κίνηση, το χορό και την οργανογνωσία.

Οι στόχοι της μουσικοκινητικής αγωγής λοιπόν είναι τα εξής:

- 1) Η ευαισθητοποίηση των παιδιών μουσικά.
- 2) Η επιστράτευση του σώματος (με την κίνηση και την όξυνση των αισθήσεων), του πνεύματος (μεταδίδοντας γνώσεις που αφορούν τη μουσική, το λόγο, το χώρο και το χρόνο) και της ψυχής (φέροντας το παιδί με αισθητικές μορφές).
- 3) Η δημιουργική έκφραση των παιδιών, μέσα από την ολόπλευρη σωματική ανάπτυξη, την αυτοπειθαρχία και την συνειδητοποίηση των εννοιών του χώρου, του χρόνου και του ρυθμού.
- 4) Ανάπτυξη συστημάτων αυτοεκτίμησης και αναγνώρισης των κινητικών δυνατοτήτων του σώματος, με αποτέλεσμα να αυξάνεται ο δείκτης αυτοπειθαρχίας.
- 5) Σταδιακή απόκτηση του ελέγχου των μεγάλων μυών του σώματος, με σκοπό να θέτονται τα θεμέλια για την σωστή κινητική ανάπτυξή τους.
- 6) Μέσω της νέας παιδαγωγικής η μουσικοκινητική αγωγή προσφέρει ένα πολύ σημαντικό στοιχείο, τον αυτοσχεδιασμό. Το παιδί, χωρίς να υπακούει σε βασικούς κανόνες αφήνει τον εαυτό του ελεύθερο και την φαντασία του, ώστε να αναπτύσσεται η έννοια του αυτοσχεδιασμού.
- 7) Ευκαιρία να δημιουργήσουν το δικό τους «έργο τέχνης». Από την στιγμή που οι μαθητές συνειδητοποιούν πως η μουσική είναι μια τέχνη, και έχουν την ευκαιρία να μάθουν πράγματα γι' αυτήν, τότε από ένα σημείο και μετά μπορούν να ενασχοληθούν δημιουργικά, βάζοντας τη δική τους «υπογραφή».

- 8) Η ανάπτυξη της «μουσικής ανεξαρτησίας- ελευθερίας» των παιδιών χαρακτηρίζεται ως ένας σημαντικός στόχος της μουσικοκινητικής αγωγής. Συγκεκριμένα δίνονται στα παιδιά ευκαιρίες να επιλέξουν αυτό που επιθυμούν μουσικά, καθώς και να προτείνουν ιδέες σε περίπτωση που δημιουργούν κάτι ομαδικά.
- 9) Τέλος επισημαίνεται πως μόλις το παιδί ευχαριστηθεί μέσα από την προσφορά του σε μια προσπάθεια ολοκλήρωσης ενός μουσικού έργου, τότε αυξάνεται από τη μια η πίστη στην προσωπική του αξία, και από την άλλη ο αυτοσεβασμός του. Βέβαια λαμβάνοντας υπόψη και την συμμετοχή των παιδιών σε μουσικοκινητικές δραστηριότητες, δημιουργούνται και επιμέρους στόχοι βασισμένοι στην μουσικοκινητική αγωγή.

Συγκεκριμένα:

- 1) Κοινωνικοποίηση. Το παιδί έρχεται αντιμέτωπο με ομαδικά παιχνίδια, που προϋποθέτουν έναν ανάλογο αλληλοσεβασμό. Έτσι λοιπόν οι δραστηριότητες αυτές αποσκοπούν στη γνωριμία των μελών της ομάδας, στην ανάπτυξη επικοινωνίας, στη δημιουργία ενός κλίματος πλημμυρισμένο με εμπιστοσύνη και συνεργασία και στην τήρηση των κανόνων του καθενός παιχνιδιού.
- 2) Ανάπτυξη της προσοχής, της συγκέντρωσης και της μνήμης. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται την στιγμή που ο μαθητής εστιάζει την προσοχή του σε ένα συγκεκριμένο θέμα και βρίσκεται σε μια ανάλογη εγρήγορση, χωρίς να απασχολεί το μυαλό του με κάτι διαφορετικό. Από την άλλη η μνήμη σχετίζεται με το να θυμάται και στο τέλος να αναπολεί εμπειρίες, γεγονότα και εικόνες.
- 3) Ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων.

Τα οφέλη που προσφέρει η μουσικοκινητική αγωγή αναφέρονται σε πολλούς τομείς της ανάπτυξης του παιδιού. Συγκεκριμένα:

- 1) Συναισθηματικό τομέα: Στον τομέα αυτό προβάλλεται έντονα η σημασία της μουσικοκινητικής αγωγής, διότι ο συνδυασμός της μουσικής και της κίνησης επιτυγχάνει την οργάνωση των συναισθημάτων του παιδιού, καθώς και τη δημιουργικότητά του και τη φαντασία του. Επίσης ένα πολύ σημαντικό όφελος δεν είναι μόνο η ανάπτυξή της, αλλά και η ακοή.
- 2) Πνευματικό τομέα: Στο σημείο αυτό αναφερόμαστε στη βελτίωση των νοητικών λειτουργιών του παιδιού και γενικότερα στην ανάπτυξη του παιδιού σε όλες τις πτυχές της προσωπικότητάς του.
- 3) Κοινωνικό τομέα: Στον κοινωνικό τομέα σημειώνεται πως η μουσικοκινητική αγωγή δίνει ευκαιρίες στο παιδί να συμμετέχει σε δραστηριότητες, να συνεργάζεται, να αναλαμβάνει ευθύνες και να αυτοπειθαρχείται.
- 4) Δημιουργικό τομέα: Η σημασία της μουσικοκινητικής αγωγής σε αυτό τον τομέα στηρίζεται στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας και φαντασίας του

παιδιού. Στην περίπτωση αυτή συγκεκριμένα συνδυάζονται όλα τα στοιχεία, δηλαδή χορός, κίνηση και λόγος, σε συνδυασμό με τα μουσικά όργανα (π.χ. τύμπανο, μεταλλόφωνο, ξυλάκια). Ο χορός είναι εκείνος που ωριμάζει τα παιδιά, σωματικά, πνευματικά και κοινωνικογνωστικά. Αξίζει να προστεθεί πως οι μαθητές έχουν ενεργή συμμετοχή στις δραστηριότητες αυτές, έχοντας χαρούμενη διάθεση, καθώς αφήνουν ελεύθερο το μυαλό τους να το εμπλουτίζουν με πολλές ιδέες.

3. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη τον πατέρα της μουσικοκινητικής αγωγής Carl Orff, που αντιλήφθηκε τη σημασία της, από τον 20^ο αιώνα θεωρείται πια ένας σπουδαίος τρόπος διδασκαλίας στους μαθητές. Από το 1948 που διαδόθηκαν τα πέντε τεύχη της «Μουσικής για παιδιά», μέχρι και σήμερα που διαδόθηκαν παγκοσμίως θεωρούνται πολύ σημαντικά εργαλεία, καθώς το βασικό στοιχείο που παρουσιάζεται είναι ο ρυθμός. Τα βιβλία αυτά στηρίχθηκαν σε ήχους από μουσικά όργανα, καθώς και στα χτυπήματα των δυο άκρων. Τα τεύχη αυτά διαδόθηκαν παγκοσμίως, βασισμένα στο ρυθμό, αφού είναι αυτός που ωθεί τα παιδιά στο να τραγουδήσουν, να ακούσουν και να χορέψουν. Αξίζει να σημειωθεί πως ο δάσκαλος δίνοντας τα κατάλληλα ερεθίσματα, ωθεί τους μαθητές στη διαδικασία να αυτοσχεδιάσουν στον κόσμο της μουσικής και του τραγουδιού. Έτσι διαπιστώνεται πως στην μουσικοκινητική αγωγή δεν επικρατεί καθήλωση και περιορισμός των παιδιών. Επίσης στη διδασκαλία της μουσικοκινητικής αγωγής δίνεται ιδιαίτερη σημασία στις ανάγκες του κάθε παιδιού. Στη μεθοδολογία της συγκεκριμένης διδασκαλίας σημαντικό ρόλο έχει το παιχνίδι, καθώς οι μαθητές αποκτούν γνώσεις στην τέχνη, στην ιστορία και στις θετικές επιστήμες με τη μορφή παιχνιδιού.

Ακόμα η διδασκαλία θεωρείται μαθητοκεντρική, αφού ο εκπαιδευτικός αφήνει τους μαθητές να παίρνουν πρωτοβουλίες και να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη, ώστε να αποκτήσουν βιωματικά ουσιώδεις γνώσεις. Ταυτόχρονα καθοδηγούν τη διαδικασία του μαθήματος, ανάλογα με τις ανάγκες του. Γενικά ένας δάσκαλος της μουσικοκινητικής αγωγής οφείλει να διαθέτει υπομονή, επιμονή, θέληση και κατανόηση. Τα ερεθίσματα που θα προσφέρει ο δάσκαλος στους μαθητές είναι συνεχόμενα, επειδή με τον τρόπο αυτό το μυαλό τους βρίσκεται σε εγρήγορση, με αποτέλεσμα να δημιουργούν ξεχωριστές ιδέες.

Αξίζει να προστεθεί πως η μουσικοκινητική αγωγή, όχι μόνο συμβάλει στην πνευματική καλλιέργεια των παιδιών, αλλά και στην κοινωνικοποίηση τους στο σχολικό περιβάλλον. Μέσα από τη δημιουργία των ομάδων κυριαρχεί η συνεργασία παρά ο ανταγωνισμός. Συμπερασματικά η διαθεματικότητα που προσφέρει η διδασκαλία της μουσικοκινητικής αγωγής συμβάλλει στην μαθησιακή διαδικασία.

4. Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥΣ

Λαμβάνοντας υπόψη κάθε εκδοχή η μουσική έχει χαρακτηριστεί ως ένα μέσο ανθρώπινης επικοινωνίας. Σύμφωνα με τη Wikipedia η μουσική ορίζεται ως μια τέχνη, που στηρίζεται στην οργάνωση ήχων, με σκοπό τη σύνθεση, εκτέλεση, ακρόαση και λήψη ενός έργου. Με τον όρο μουσική εννοείται επίσης και το σύνολο ήχων από το οποίο απαρτίζεται ένα μουσικό κομμάτι. Ενώ είναι γνωστή και ως Απολλώνια Τέχνη, παίρνει το όνομά της από τις εννέα Μούσες της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας. Καθ' αυτή την έννοια, η μουσική διέφερε σημασιολογικά της σημερινής χρήσης του όρου, και περιελάμβανε το σύνολο των τεχνών που βρισκόνταν υπό την προστασία των Μουσών.

Στην Αρχαία Ελλάδα, ο όρος μουσική εννοούσε την Ποίηση, το Μέλος και τον Χορό ως μια αδιάσπαστη ενότητα τεχνών η οποία καλλιεργήθηκε ιδιαίτερα στο Θέατρο, ενώ τη θεωρία της Μουσικής εξέφραζε ο κλάδος της Αρμονικής. Ο διαχωρισμός αυτός υιοθετήθηκε και αναπτύχθηκε από τον δυτικοευρωπαϊκό πολιτισμό. Έτσι σήμερα μπορούμε να πούμε ότι η μουσική ως τέχνη, έρχεται να καλύψει την ανάγκη του ανθρώπου να εκφράσει με τους ήχους, τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις ψυχικές του καταστάσεις.

Στη σύγχρονη εποχή, έχοντας πάρει τη μορφή μιας διεθνούς γλώσσας, υπερβαίνει τους περιορισμούς που πιθανό υπάρχουν στην αντίληψη και στη χρήση μιας ξένης γλώσσας για σκοπούς επικοινωνίας. Τα ποικίλα μουσικά ρεύματα, έχουν ξεπεράσει τα εθνικά σύνορα. Η διεθνής αυτή αλληλεπίδραση εμφανίζεται περισσότερο στη μουσική έκφραση των νέων (όπως για παράδειγμα μέσα από τη ποπ μουσική). Όμως στο σημείο αυτό θα γίνει μια αναφορά και σε μουσική διαφορετικών πολιτισμών:

- Ινδική μουσική: Η Ινδική Κλασική Μουσική χαρακτηρίζεται ως η αρχαιότερη μουσική παράδοση στον κόσμο και παραμένει μέχρι σήμερα ζωντανή, διατηρώντας την αυθεντικότητά της. Οι απαρχές αυτού του μουσικού είδους χάνονται μέσα στο χρόνο και είναι δύσκολο να πει κανείς με σιγουριά πότε ξεκινά να διαμορφώνεται, και ποιες μεταβολές έχει παρουσιάσει. Παρόλα αυτά, μοιάζει να υπάρχουν ορισμένα στοιχεία που διατηρήθηκαν μέσα στους αιώνες και τα οποία προσδίδουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα αυτής της παράδοσης.

Από τον πολιτισμό της κοιλάδας Ίνδου (Indus) έχουν διασωθεί γλυπτά που αναδεικνύουν χορευτικές δραστηριότητες, καθώς και μουσικά όργανα όπως το φλάουτο με επτά τρύπες. Διαφόρων ειδών έγχορδα όργανα και τύμπανα έχουν βρεθεί σε ανασκαφές που έχουν γίνει στα Harrapa και Mohenjo Daro από τον Μόρτιμερ Ουίλερ. Το ιερό κείμενο Rigveda περιέχει στοιχεία που βρίσκονται στη σημερινή Ινδική μουσική, με μουσική σημειογραφία που υποδηλώνει το μέτρο και τον τρόπο της ψαλμωδίας. Η Ινδική κλασική μουσική (ή μάργκα) είναι μονοφωνική και βασίζεται σε μια μελωδική

γραμμή - ή ράγκα - που οργανώνεται ρυθμικά μέσω των τάλα. Η ινδουιστική μουσική επηρεάστηκε από περσικές πρακτικές εκτέλεσης των Αφγανών Mughal. Επιστημονικά πειράματα πάνω σε φυτά και καλλιέργειες έχουν δείξει πως η ινδική κλασική μουσική τα ευχαριστεί. Όταν έβαλαν στα φυτά να ακούν καθημερινά αυτή τη μουσική, αυτά αγκάλιασαν τα ηχεία, ενώ η σοδειά αυξήθηκε αξιοσημείωτα. Στην αρχαία Ινδία, όπως και στους περισσότερους αρχαίους πολιτισμούς, η μουσική ήταν γνωστό πως έχει ευεργετικές συνέπειες όταν παίζεται σωστά και γι' αυτό η εκμάθηση της αποτελούσε βασικό μέλημα τους. Η μουσική εκτός του ψυχαγωγικού της και διασκεδαστικού της χαρακτήρα, μπορούσε επίσης να χρησιμοποιείται για θεραπεία, για την καλλιέργεια των χωραφιών, για να επηρεάσει τον καιρό, να υμνήσει τους θεούς και τη φύση, και για την γενικότερη εναρμόνιση του ανθρώπου και της κοινότητας.

Στην Σανγκίτα-Ρατνάκαρα, μια από τις σπουδαιότερες ινδικές πραγματείες πάνω στη μουσική, που γράφτηκε από τον Σάρνγκαντέβα τον 13ο αιώνα αναφέρονται τα εξής:

«Το τραγούδι, το παίξιμο των μουσικών οργάνων και ο χορός, τα τρία αυτά μαζί είναι γνωστά ως Sangeet (Σανγκίτ), η οποία είναι δίμορφη, Μάργκα και Ντέσι. Αυτή που ανακαλύφθηκε από τον Μπράχμα (δημιουργός), παίχτηκε και τραγουδήθηκε από τον Μπαράτα και άλλους με ακροατή τον θεό Σίβα είναι γνωστή ως Μάργκα, η οποία σίγουρα φέρνει ευημερία, ενώ η μουσική που διασκεδάζει τους ανθρώπους σύμφωνα με τις κατά τόπους προτιμήσεις τους, είναι γνωστή ως Ντέσι».

Φαίνεται λοιπόν πως στην Ινδία γίνεται ένας σαφής διαχωρισμός μεταξύ της λαϊκής ή κοσμικής μουσικής που έχει τοπικό χαρακτήρα και διασκεδάζει τους ανθρώπους και μιας άλλης μουσικής μορφής που σήμερα ονομάζεται κλασική ινδική μουσική. Ο όρος Μάργκα που αναφέρεται στο κλασικό είδος σημαίνει ατενίζω, στοχάζομαι, θεωρώ και προέρχεται από τη σανσκριτική ρίζα -mrgk που θα πει ερευνώ, αναζητώ. Σε αυτό το είδος η μουσική δημιουργείται βασισμένη πάνω στους φυσικούς νόμους και ο αυτοσχεδιασμός αποτελεί το κύριο εργαλείο της αναζήτησης.

Τα μουσικά διαστήματα που χρησιμοποιούνται ονομάζονται Σρούτις, που σημαίνει "μέσο έκφρασης" και είναι εναρμονισμένα με τους φυσικούς νόμους της ακουστικής. Επίσης, ο αυτοσχεδιασμός είναι έμμετρος, δηλαδή οι μουσικοί αυτοσχεδιάζουν μέσα σε συγκεκριμένα μελωδικά και ρυθμικά όρια. Αυτή η προσέγγιση αποτελεί μια απεικόνιση της ίδιας της ζωής. Αφ' ενός ζούμε μέσα σε αναπόφευκτα όρια ή μέτρα, όπως η μέρα και η νύχτα, οι εποχές, οι φυσικοί νόμοι, οι ανθρώπινες ανάγκες, τα πάθη, ο θάνατος... και αφ' ετέρου μπορούμε να εναρμονιστούμε, να δημιουργήσουμε, να εξελιχθούμε, να απελευθερωθούμε μέσα στα όρια αυτά.

Το μελωδικό μέτρο, ή καλύτερα η μελωδική ατμόσφαιρα που επιλέγεται, ονομάζεται Ράγκα, ενώ το ρυθμικό μέτρο που ακολουθείται αποκαλείται Τάλα. Μέσα σε αυτά τα προαποφασισμένα και "ιερά" όρια, που οι μουσικοί επιλέγουν, εκδηλώνεται ο αυτοσχεδιασμός. Μια Ράγκα και μια

Τάλα έχουν ξεκάθαρο ύφος και κανόνες, όμως πάντα αποδίδονται διαφορετικά ανάλογα με το περιβάλλον που παίζεται η μουσική, την έμπνευση του μουσικού και τις ικανότητες του.

- Κινέζικη μουσική: Η Κινέζικη κλασική μουσική - η παραδοσιακή τέχνη ή αλλιώς αυλική μουσική της Κίνας - έχει ιστορία με εύρος περίπου τριών χιλιάδων χρόνων.

Περιλαμβάνει αυτούσια συστήματα μουσικής σημειογραφίας, μουσικές τονικότητες και τονικά ύψη, όργανα, μουσικά είδη και στυλ. Η κινέζικη μουσική είναι πεντατονική-διατονική και έχει κλίμακες με δώδεκα φθόγγους, όπως οι αντίστοιχες του δυτικοευρωπαϊκού συστήματος. Από την 5η χιλιετηρίδα, η μουσική κατείχε πολύ σημαντικό ρόλο στην αρχαία Κίνα. Αποτελούσε μέρος του φιλοσοφικού τους συστήματος και χρησίμευε στην καλή διοίκηση του κράτους, γι' αυτό και η σύνθεσή της αποτελούσε αποκλειστικό προνόμιο του αυτοκράτορα. Σημαντική επίσης θέση είχε η μουσική και στο κινέζικο θέατρο, όπου μαζί με το λόγο και την παντομίμα αποτελούσε όπως και στην αρχαία ελληνική τραγωδία, ένα αδιαίρετο σύνολο. Οι μουσικές τους θεωρίες ήταν περισσότερο μυστικιστικές παρά μουσικές.

Με αφετηρία το ντο (νότα) και σύμφωνα με την ακουστική τους, προχωρώντας από 5η σε 5η, δημιούργησαν μια κλίμακα με πέντε φθόγγους (Σολ, Λα, Ντο, Ρε, Μι) πάνω στην οποία φτιάχτηκαν πολυάριθμες μελωδίες, την πεντατονική κλίμακα, που πολύ αργότερα, προσθέτοντας 2 φθόγγους, έγινε επτατονική (1500π.Χ). Ο χαρακτήρας της μουσικής τους ήταν καθαρά μονοφωνικός, με κάποια στοιχεία ετεροφωνίας. Όσον αφορά το σύστημα μουσικής τους σημειογραφίας, ήταν αρκετά ανεπτυγμένο: άλλο για την φωνητική και άλλο για την ενόργανη μουσική.

- Αφρικάνικη μουσική: Η αφρικάνικη μουσική δεν χαρακτηρίζεται τόσο ενιαία και ομοιόμορφη, όπως συμβαίνει στην Ευρώπη και την Ασία. Λαμβάνοντας υπόψη βέβαια πως αρκετοί δυτικοί Αφρικανοί είχαν μεταφερθεί στην Αμερική, μπορούν να γίνουν διακριτά κάποια χαρακτηριστικά της μουσικής αυτής.

Η χρήση των τυμπάνων είναι πολύ διαδεδομένη και εξυπηρετεί ταυτόχρονα πολλαπλές ανάγκες των πληθυσμών: τελετουργικές, επικοινωνιακές, κοινωνικές και ψυχαγωγικές. Το τύμπανο θεωρείται ένα από τα κύρια σύμβολα της αφρικανικής ηπείρου και αποτελεί πλέον τη βάση της σύγχρονης μουσικής.

Ο κάθε μουσικός παίζοντας το δικό του ρυθμό, προσπαθεί να δημιουργήσει με τους υπόλοιπους ένα συνολικό ρυθμό, ώστε να υπάρχει ένα είδος ρυθμικής αντίστιξης. Αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως στην Αφρική η μουσική είναι κάτι ομαδικό, ενώ ο σολίστ δεν θεωρείται απαραίτητος.

Ο τρόπος χρήσης της φωνής είναι χαρακτηριστικός στην Δυτική Αφρική. Ένας Αφρικανός τραγουδιστής σπάνια μεταφέρει τη φωνή του από τη μία νότα στην άλλη σύμφωνα με τον «δυτικό» τρόπο, θεωρώντας δηλαδή κάθε νότα μία διακριτή οντότητα. Αυτό που κάνει ο Αφρικανός είναι να περνά τη

φωνή του από όλες τις ενδιαμέσες νότες «γλιστρώντας», δηλαδή όπως ακριβώς ακούγεται ένα τρομπόνη όταν εκτελεί ένα *glissando* (γλίστρημα). Συχνή είναι επίσης και η χρήση ρυθμικών ουρλιαχτών, λαρυγγισμών, γέλιων, μουρμουρητών, πλαταγισμών κ.λ.π.

Τα παραδοσιακά αφρικάνικα μουσικά όργανα συχνά κατασκευάζονται έτσι ώστε οι παραγόμενες νότες να μην είναι σαφείς και τονικά καθαρές. Για παράδειγμα ενώ ένα δυτικό έγχορδο (κιθάρα) παράγει μία σαφή και καθαρή νότα, ένα αφρικανικό έγχορδο παράγει την ίδια νότα έτσι ώστε να συνοδεύεται από έναν ήχο που μπορεί να μοιάζει με κουδούνισμα, με ζύσιμο ή γρατζούνισμα, με κρουστό ή με θόρυβο.

- Κλασική (ευρωπαϊκή μουσική): Με τον όρο κλασική μουσική αναφέρεται ευρύτερα η δυτικοευρωπαϊκή μουσική παραγωγή που εκτείνεται σε μία αρκετά μεγάλη χρονική περίοδο, περίπου από το έτος 470 μ.Χ. μέχρι και τη σύγχρονη εποχή. Συγκεκριμένα αναφέρεται στην χρονική περίοδο 1750-1800. Ο κλασικισμός ξεκινά στο τέλος του μπαρόκ και τελειώνει με την έλευση του ρομαντισμού. Το επίθετο «κλασικός» προέρχεται από τη λατινική λέξη *-classicus*, σηματοδοτεί δηλαδή κάτι *εξαιρετικό*. Διάφοροι ορισμοί συνδέουν τον όρο με την ελληνική και λατινική αρχαιότητα, ως «*συμμόρφωση του ύφους ή της σύνθεσης με τα πρότυπα της ελληνικής και λατινικής αρχαιότητας*» (Oxford English Dictionary). Οι ορισμοί αυτοί μεταφέρθηκαν στην μουσική για να δηλώσουν περισσότερο την διάκριση μεταξύ της «έντεχνης» μουσικής από την λαϊκή ή παραδοσιακή. Η έννοια της κλασικής μουσικής, παρέπεμπε επομένως σε μία «ανώτερη» μορφή μουσικής σύνθεσης, με «σοβαρούς» σκοπούς και πέρα από τον ψυχαγωγικό χαρακτήρα.

Οι κύριες χρονικές διαιρέσεις της κλασικής μουσικής έως το 1900 είναι της πρώιμης μουσικής περιόδου η οποία αποτελείται από την Μεσαιωνική μουσική (500–1400) και την Αναγεννησιακή μουσική (1400–1600), και της περιόδου της κοινής πρακτικής η οποία αποτελείται από την Μπαρόκ μουσική (1600–1750), Κλασική μουσική περίοδο (1750–1830) και τη Ρομαντική μουσική (1804–1910). Από το 1900, η διαίρεση των περιόδων της κλασικής μουσικής άρχισε να υπολογίζεται περισσότερο ανά αιώνα παρά από τα συγκεκριμένα μουσικά χαρακτηριστικά τα οποία είχαν διασκορπιστεί και ήταν δύσκολο να οριστούν. Η κλασική μουσική της σύγχρονης περιόδου από τις αρχές έως τα τέλη του 20ού αιώνα διαιρείται σε αυτή της μοντερνιστικής μουσικής περιόδου (1890–1930), την ύστερη μοντερνιστική (έως τα μέσα του 20ού αιώνα), και την σημερινή και μεταμοντέρνα κλασική μουσική από το 1975 και έπειτα

Ο όρος «Κλασική Σχολή» χρησιμοποιήθηκε αργότερα στη Γερμανία το 1830 για το έργο των Χάυντν, Μότσαρτ και Μπετόβεν

5. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ

5.1 ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ

Πρόκειται για μια λέξη η οποία έχει παίξει ένα πολύ σημαντικό ρόλο στη ζωή ενός ανθρώπου. Πολλές φορές κάποιος έχει το ρόλο του αναγνώστη ή ενός ακροατή σε ένα παραμύθι. Μέσα από κάθε ιστορία μπορούν να δημιουργηθούν διάφορα συναισθήματα, όπως θυμός, χαρά, λύπη, συγκίνηση και φόβος. Επομένως χρειάζεται να επισημάνουμε την έννοια αυτή, πόσο μάλλον όταν μπορούμε στη διαδικασία να τη χρησιμοποιήσουμε σε επιστημονικό λόγο.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παλαιότερα και νεότερα ερμηνευτικά λεξικά οι ορισμοί που δίνονται τονίζουν την ψυχαγωγική, την πλασματική, καθώς και τη φανταστική πλευρά του παραμυθιού. Για παράδειγμα αναφέρεται πως παραμύθι είναι μια «λαϊκή (ή και έντεχνη) φανταστική διήγηση υπερφυσικών πράξεων, θαυμαστών ιστοριών, που από τη μια δεν προβάλλονται ως αληθινές και από την άλλη αποσκοπούν στην τέρψη των ακροατών. Η αρχή ενός παραμυθιού είναι η τυπική φράση «Μια φορά και ένα καιρό». Επίσης σε ένα σύγχρονο λεξικό λογοτεχνικών ορών, το οποίο δεν έχει μεταφραστεί στα ελληνικά ορίζει το παραμύθι: «Ένα αφηγηματικό είδος του οποίου ο ορισμός παραμένει ασαφής». (Hendrik Van Gorp- Dirk Delabastita- Lieven D' Hulst- Rita Ghesquire- Rainer Grutman- Georges Legros, Dictionnaire des Termes Littéraires, Champions Classiques, Honoré Champion, Paris, 2005, σελ. 115). Από την άλλη, μέσα από αναζήτηση στη Wikipedia η λέξη παραμύθι ορίζεται ως μια σύντομη ή λαϊκή ιστορία που ενσωματώνει το έθος, το οποίο μπορεί να εκφραστεί ρητά στο τέλος του ως αξιωματική αρχή. Εννοιολογικά το παραμύθι είναι μια επινόηση, μια μυθιστοριογραφία, μια αφήγηση εμπλουτισμένη με φαντασία, όπου πολλές φορές χρησιμοποιείται μεταφορικά ως κεντρικός χαρακτήρας κάποιο ζώο, ή αναφέρονται στερεοτυπικοί χαρακτήρες όπως ο κατεργάρης.

5.2. Η ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΛΕΞΗΣ «ΠΑΡΑΜΥΘΙ»

Με βάση την αρχαία ελληνική η λέξη παραμύθι αναφέρεται ως «παραμύθιον» και ετυμολογικά αποτελείται από την εξής σύνθεση:

παρά + μύθος

5.3. ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Μία από τις βασικές αρχές της σύγχρονης Παιδαγωγικής συνίσταται στην ανάγκη «να παρέχονται ευκαιρίες στα παιδιά να χρησιμοποιούν την γνώση τους, να εξασκούν τις δεξιότητές τους και να μαθαίνουν συνεχώς μέσω της ενίσχυσης της διερεύνησης, της λογικής, της κριτικής σκέψης, της λήψης αποφάσεων και της επίλυσης προβλημάτων, όπως επίσης και το να τους παρέχονται οι δυνατότητες να αναπτύξουν και να εκφράσουν τις ιδέες και τα συναισθήματά τους με πολλούς 16 διαφορετικούς τρόπους» (Zachoroulou, Trevlas, Konstadinidou, & Archimedes, 2006). Οι παιδαγωγοί όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, ιδιαίτερα των πρώτων χρόνων, έχουν αναγνωρίσει τη σπουδαιότητα της δημιουργικότητας.

Σύμφωνα με την Κριτική Θεωρία (Critical Theory) οι μαθητές στο σύγχρονο σχολείο μαθαίνουν το πώς και το γιατί οικοδομείται η γνώση. Ο κριτικός εγγραμματισμός (Critical Literacy), που αποτελεί εφαρμογή της Κριτικής Θεωρίας, δεν αναφέρεται στο πώς τα παιδιά θα μάθουν να διαβάζουν, αλλά στο πώς θα μάθουν «να διαβάζουν τον κόσμο» (Gregory & Cahill, 2009). Αφορά στην υιοθέτηση μιας κριτικής οπτικής απέναντι στο κείμενο, «φορώντας ένα ζευγάρι γυαλιά, μέσω των οποίων ο αναγνώστης εξετάζει και αμφισβητεί το οικείο και το βολικό» (Bourke, 2008). Ουσιαστικά, ο κριτικός εγγραμματισμός προϋποθέτει την παραδοχή της άποψης ότι «υπάρχουν πολλαπλές προοπτικές» (Bourke, 2008). Επιπλέον, «ο κριτικός αναγνώστης επαναδιαπραγματεύεται όχι μόνο το κείμενο που διαβάζει, αλλά και τον κόσμο στον οποίο βρίσκεται» .

Ο Bourke (2008) περιγράφοντας την εμπειρία του από την ενίσχυση του κριτικού γραμματισμού μέσω του παραμυθιού σε παιδιά της πρώτης τάξης, αναφέρει χαρακτηριστικά: «Ξεκίνησα να αναγνωρίζω τους μαθητές μου της πρώτης τάξης ως εκπαιδευτές, τον εαυτό μου ως μαθητή και τα παραμύθια ως τον καταλύτη για ένα νέο πρόγραμμα μαθημάτων» (Bourke, 2008). Παρόμοιες απόψεις έχει και ο Freire (2000), ο οποίος ισχυρίζεται ότι, μέσω του κριτικού εγγραμματισμού, οι μαθητές παύουν να είναι πειθήνιοι ακροατές και, πλέον, συλλογίζονται κριτικά πάνω στο υλικό, το οποίο παρουσιάζεται από το δάσκαλο. «Όταν οι μαθητές αμφισβητούν τα κείμενα, όπως επίσης και τις εμπειρίες και τις απόψεις τους, καταπιάνονται με βαθύτερες πρακτικές κριτικής σκέψης και ανάλυσης· παρόμοια, όταν οι μαθητές μαθαίνουν να διαβάζουν κριτικά, τότε το μήνυμα του συγγραφέα είναι διαθέσιμο για νέα ερμηνεία» (Bourke, 2008, σ. 305). Οι μικρές ιστορίες και τα παραμύθια θεωρούνται πολύτιμα εργαλεία στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων των παιδιών που σχετίζονται με την κριτική ανάγνωση (critical reading skill) (Dilek Belet, & Dala, 2010. Gaber-Katz, 1999). Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι Dilek Belet και Dala (2010), οι ιστορίες που παράγονται και μοιράζονται μέσα σε ένα κοινωνικό πλαίσιο αντανακλούν τις κοινωνικές σχέσεις. Στην πραγματικότητα, οι ιστορίες είναι οι γέφυρες ανάμεσα στην εμπειρία του ατόμου και στα κοινωνικά πρότυπα. Τα παραμύθια προσφέρουν με αυτόν τον τρόπο στα παιδιά μοντέλα διαπροσωπικών σχέσεων. Μερικές από τις

διδασκτικές πρακτικές που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο εκπαιδευτικός της τάξης για την ανάπτυξη του κριτικού εγγραμματισμού των μαθητών μέσω του παιδικού βιβλίου είναι οι ακόλουθες:

- Θέτει ερωτήσεις στα παιδιά (π.χ., με ποιον άλλον τρόπο θα μπορούσε ο συγγραφέας να παρουσιάσει τη συγκεκριμένη πληροφορία;)
- Φέρνει διαφορετικά κείμενα σε αντιπαράθεση (π.χ. σύγκριση διαφορετικών εκδοχών και τρόπων παρουσίασης του ίδιου γεγονότος)
- Προτείνει διαφορετικές καταλήξεις της ιστορίας (π.χ. συγγραφή εξαρχής του τέλους της ιστορίας) (Clay, 1991)
- Εισάγει τα παιδιά σε παιχνίδια ρόλων και αντιστροφής ρόλων
- Δημιουργεί παρεμβολές και προσθήκες στην ιστορία (π.χ., προσθέτει νέες πληροφορίες ή παρουσιάζει μια διαφορετική εκδοχή της ιστορίας)
- Διαγράφει ορισμένα τμήματα της ιστορίας (π.χ. αποκρύπτει ή παραλείπει πληροφορίες)
- Εξετάζει το κοινωνικό πλαίσιο της ιστορίας (π.χ. ποιος την έγραψε, για ποιον, πότε και γιατί;) (Simpson, 1996).

Ο κριτικός εγγραμματισμός «ενθαρρύνει τους αναγνώστες να υιοθετήσουν μια στάση αμφισβήτησης και να εργασθούν για να αλλάξουν τον εαυτό τους και τον κόσμο τους» (McDaniel, 2004). Ενισχύει, δηλαδή, την αποκλίνουσα σκέψη των μαθητών, καθώς τους επιτρέπει να εξερευνήσουν ένα μεγάλο αριθμό πιθανών ιδεών ή εναλλακτικών λύσεων. Με τη χρήση του κριτικού εγγραμματισμού επιτυγχάνεται η ενίσχυση της δημιουργικότητας των παιδιών, αφού, όπως προαναφέρθηκε, η αποκλίνουσα σκέψη κατέχει κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας, ιδιαίτερα κατά τα πρώτα χρόνια της ζωής (Cromptley & Cromptley, 2008).

Η ανάγνωση και η χρήση του παραμυθιού ως μέσο διαφοροποίησης της διδασκαλίας έχει ως σκοπό την ανάπτυξη της δημιουργικής έκφρασης και της δημιουργικής φαντασίας, την ψυχική εκτόνωση και την ενίσχυση της ψυχολογικής ασφάλειας των μαθητών, ώστε να μπορέσουν να εκφραστούν και να δημιουργήσουν απερίσπαστα, σε ένα περιβάλλον ανοικτό σε νέες εμπειρίες. Μέσω του κριτικού εγγραμματισμού και των ικανοτήτων ανάγνωσης και γραφής, που προσφέρει το παραμύθι στο παιδί, δίνονται νέες δυνατότητες στον εκπαιδευτικό, για δημιουργική, πρωτότυπη διδασκαλία της γλώσσας και για ένα ενεργητικό διάλογο με τους μαθητές του. Από τη μεριά τους, οι μαθητές μέσα από το παραμύθι καλλιεργούν την ικανότητά τους όχι μόνο να λύνουν ένα πρόβλημα, αλλά να το ανακαλύπτουν κιόλας (Cheung, 2013). Σύμφωνα με τον Gardner (1999, 2011), τον

εισηγητή της «Θεωρίας της Πολλαπλής Νοημοσύνης», η εκπαίδευση θα πρέπει να προσπαθήσει να διατηρήσει ζωντανά και ενεργά τα πιο αξιόλογα χαρακτηριστικά της σκέψης των παιδιών, που αναφέρονται στην ροπή προς την περιπέτεια, στην τάση για παραγωγή, στην επινοητικότητα, στην ευελιξία και στη δημιουργικότητα. Το παραμύθι, μπορεί να ενισχύσει περαιτέρω τη δημιουργικότητα, καθώς προωθεί την ατομική δραστηριοποίηση και την αυτονομία των παιδιών (Craft, McConnon, & Matthews, 2012). Το παραμύθι παρέχει τις κατάλληλες ευκαιρίες εξερεύνησης μέσα σε ένα πλαίσιο παιχνιδιού, αποτελεί έναυσμα για την επινόηση δημιουργικών τεχνικών, ενώ προσφέρει τον απαραίτητο χώρο και χρόνο, ώστε να αναπτυχθούν δημιουργικές ιδέες και απεριόριστες προοπτικές.

6. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σκοπός της εργασίας είναι από τη μια η δημιουργία ενός μουσικοκινητικού παραμυθιού και από την άλλη να παρουσιαστεί το ποσοστό ανταπόκρισης των μαθητών στο παραμύθι αυτό. Στην περίπτωση αυτή πως ανταποκρίνονται μαθητές σε ηλικία 10-11 ετών, αφού βρίσκονται στην Ε΄ Δημοτικού.

Το παραμύθι αυτό απευθύνεται σε μικρές ηλικίες. Παρόλα αυτά συνδέεται και με μεγαλύτερες τάξεις. Συγκεκριμένα τα μαθήματα, που συνδέονται άμεσα με το παραμύθι είναι τα εξής:

- Μουσική
- Μαθηματικά
- Γεωγραφία
- Γυμναστική
- Μελέτη Περιβάλλοντος

7. Η ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ

Η μικρή Αναστασία είναι μόλις οκτώ χρονών και έχει ένα πατέρα καπετάνιο. Εκείνος κάθε φορά που γυρίζει από ένα ταξίδι της φέρνει και από ένα δώρο. Συγκεκριμένα ένα παιχνίδι, το οποίο αντιπροσωπεύει κάποιο πολιτισμό. Στο τελευταίο του ταξίδι, που ήταν κοντά στην Ινδονησία, αποφάσισε να της πάρει ένα πολύχρωμο ξυλόφωνο. Η Αναστασία είχε ενθουσιαστεί τόσο με το καινούργιο μουσικό της όργανο, που ανυπομονούσε να καθίσει να το ανακαλύψει. Έτσι λοιπόν ξεκίνησε με τη βοήθεια των μπαγκετών να χτυπάει και από μια ξύλινη πλάκα. Όμως μόλις γινόταν αυτό, κάτι διαφορετικό συμβαίνει.

Η ηρωίδα μας, έχοντας ως συντροφιά κάποια παιχνίδια της, ταξιδεύει σε διάφορους πολιτισμούς, παίζοντας και τραγουδώντας. Όμως προς το τέλος του

ταξιδιού της θα μας δείξει το αληθινό πνεύμα των Χριστουγέννων, κάνοντας πολλούς ανθρώπους γύρω της ευτυχισμένους.

8. Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

8.1. ΔΕΙΓΜΑ

Η τάξη περιλάμβανε 20 μαθητές (9 κορίτσια και 11 αγόρια), από το 8^ο Δημοτικό Σχολείο Κορίνθου. Πρόκειται για μαθητές που ανήκουν στην Ε' τάξη του Δημοτικού, στο τμήμα Ε'1. Κατόπιν μιας συζήτησης με την υπεύθυνη δασκάλα της τάξης, ανέφερε πως πρόκειται για μαθητές, όχι μόνο με υψηλές μαθησιακές γνώσεις, αλλά αρκετά πρόθυμους στο να εργαστούν ομαδοσυνεργατικά. Το μόνο που χρειάζεται να επισημανθεί είναι πως η τάξη έχει ένα μαθητή με ελαφριάς μορφή υπερκινητικότητα. Βέβαια ο μαθητής αυτός δε δυσκόλεψε την πειραματική διαδικασία, καθώς στο ένα παιχνίδι που συμμετείχε είχε ανατεθεί ως αρχηγός και αυτό τον βοηθούσε στο να μπορεί να συντονίζει το υπόλοιπο σύνολο. Τέλος δόθηκε η απαραίτητη άδεια από τη Διευθύντρια του Σχολείου, αλλά και από τα γραφεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κόρινθο.

8.2. ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η πρακτική διήρκησε δύο μέρες και τέσσερις διδακτικές ώρες. Οι μέρες ήταν 16 και 17 Απριλίου του 2019. Οι μαθητές ήταν χωρισμένοι σε ομάδες και ο καθένας τους είχε από ένα ρόλο. Κατά την ανάγνωση του παραμυθιού χρειαζόταν να παρατηρηθεί η συμμετοχή των παιδιών σε όλη τη διαδικασία, αλλά και η πειστικότητά τους στο να καταφέρουν να αναπαριστούν αυτό που τους έχει ζητηθεί. Συγκεκριμένα, το παραμύθι χωρίστηκε σε δύο μέρη και κράτησε συνολικά τέσσερις διδακτικές ώρες (δύο ώρες για κάθε μέρα). Πριν την ανάγνωση του παραμυθιού, κατόπιν συνεργασίας με την υπεύθυνη δασκάλα, δόθηκαν οι ρόλοι στους μαθητές. Αξίζει να επισημανθεί πως ο ρόλος της κεντρικής ηρωίδας άλλαζε από ομάδα σε ομάδα. Αφού λοιπόν δίναμε τους ρόλους στους μαθητές, ο καθένας έπαιρνε τη θέση του μέσα στη τάξη. Δηλαδή σε ένα σημείο της τάξης ήταν το δωμάτιο της ηρωίδας, που εκεί είχε και το ράφι με τα παιχνίδια της και σε μια άλλη πλευρά ήταν ο χώρος που θα διαδραματιζόντουσαν τα παιχνίδια. Επειδή η τάξη ήταν ιδιαίτερα ευρύχωρη, έδινε τη δυνατότητα για παραπάνω κινήσεις από τους μαθητές. Ακόμα τα θρανία είχαν απομακρυνθεί από το κέντρο της τάξης, ώστε να μπορούν να έχουν ελευθερία κινήσεων οι συμμετέχοντες. Μόλις λοιπόν ερχόταν η ώρα της ανάγνωσης, οι μαθητές χρειαζόταν να ακούσουν προσεκτικά, μέχρι την στιγμή που θα έπρεπε να παίξουν, και να αναπαραστήσουν με κίνηση αυτό που έλεγε το παραμύθι. Οι βασικοί ήρωες ήταν η Αναστασία και τα παιχνίδια της. Όπως

αναφέρεται και από την περίληψη, η Αναστασία, παίζοντας με ένα ξυλόφωνο, που της έφερε δώρο ο πατέρας της, ξαφνικά «ζωντανεύει» ένα παιχνίδι και μαζί με αυτό ταξιδεύει σε μια χώρα, με διαφορετική εποχή. Σε κάθε χώρα παίζουν και από ένα παιχνίδι. Όπως παντομίμα, μουσικές καρέκλες, πινιάτα κλπ. Στην εφαρμογή τους, δινόταν ως διευκρίνιση στους μαθητές, όχι μόνο να παίζουν, αλλά να εκφράζουν και τα συναισθήματά τους. Σε περίπτωση φυσικά δυσκολίας, δινόταν και η ανάλογη βοήθεια από τη δική μου πλευρά.

8.3. ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ

Τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν στη μελέτη που πραγματοποιήθηκε στο 8^ο Δημοτικό Σχολείο Κορίνθου, στην Ε' τάξη, στο τμήμα Ε'1 είναι τα εξής:

- Λάπτοπ
- Χαρτόνια
- Φωτογραφίες
- Πινιάτα
- Κοντάρι και μάσκα για την πινιάτα
- Καρέκλες
- Ξυλόφωνο
- Ποδιές κουζίνας
- Φλογέρα
- Χαρτιά Α4
- Θρανία
- Σάκος με παιχνίδια
- Παιχνίδια

8.3.1. ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Τα ημερολόγια των παρεμβάσεων περιλαμβάνουν τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν, τη συμπεριφορά της εκπαιδευτικού, αλλά και των μαθητών αντίστοιχα, τη μορφή επικοινωνίας, τη διδακτική διαδικασία, αλλά και τον εντοπισμό των δυσκολιών για κάθε μια μέρα ξεχωριστά. Στα ημερολόγια των παρεμβάσεων διατυπώνονται τέσσερις θεματικές κατηγορίες και επίσης με μια σειρά επιμέρους κατηγοριών. Συγκεκριμένα:

- Διδακτική διαδικασία: Αναφορά σχετικά με τα στάδια εφαρμογής του παραμυθιού.

- Ρόλος του εκπαιδευτικού: Σχετικά με τη στάση του εκπαιδευτικού (Ενθάρρυνση/ Κινητοποίηση, Καθοδήγηση ,Αλληλεπίδραση με τους μαθητές ,Υποστήριξη στις δυσκολίες).
- Συμμετοχή των παιδιών: Χαρακτηρισμός ως προς την συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία (Ενεργή συμμετοχή σε διερευνητικές δραστηριότητες ,Ενεργή συμμετοχή σε παιγνιώδεις δραστηριότητες ,Ενεργή συμμετοχή σε ομαδικές γλωσσικές δραστηριότητες).
- Συμπεριφορά των παιδιών: Παρουσίαση της στάσης των μαθητών στην τάξη.
- Εποπτικό υλικό: Αναφορά στα εργαλεία και στα υλικά που εφαρμόστηκαν στην πρακτική του παραμυθιού.
- Μορφή επικοινωνίας: Καταγραφή της επικοινωνίας μέσα στην τάξη (λεκτική επικοινωνία ,διαπροσωπική επικοινωνία ,εξωλεκτική επικοινωνία).
- Εντοπισμός δυσκολιών: Προσδιορισμός τυχών δυσκολιών μέσα στην σχολική αίθουσα {Δυσκολίες στη συνεργασία, Δυσκολίες στη χρήση των ψηφιακών μέσων (Η.Υ, προτζέκτορα, ηχεία), Δυσκολίες στην κατανόηση προφορικού λόγου, Δυσκολίες στην παραγωγή γραπτού λόγου}.

9. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στα αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά η αντιδράσεις των μαθητών στο μουσικοκινητικό παραμύθι. Συγκεκριμένα η συμμετοχή τους, η συμπεριφορά τους καθ' όλη την πειραματική διαδικασία των δύο ημερών. Επιπλέον σε κάθε μέρα ξεχωριστά παρουσιάζονται και οι σημειώσεις από το ημερολόγιο των παρεμβάσεων.

Πρώτη μέρα

Την πρώτη μέρα, έγινε μια πρώτη γνωριμία με τους μαθητές και δόθηκαν σημαντικές οδηγίες σχετικά με την διαδικασία που θα ακολουθούσε στη συνέχεια. Οι ομάδες ήταν τέσσερις και περιλάμβανε πέντε άτομα. Αφού ανακοινώθηκαν τα άτομα που θα συμμετείχαν τη σημερινή μέρα, πραγματοποιήθηκε η κατανομή των ρόλων για το καθένα και ξεκίνησε η ανάγνωση του παραμυθιού. Αξίζει να σημειωθεί πως οι υπόλοιποι μαθητές παρακολουθούσαν προσεκτικά, χωρίς να δημιουργείται κάποια αναστάτωση. Αρχικά οι μαθητές ένιωθαν λίγο αμήχανα, διότι ανησυχούσαν μήπως υπάρξει κάποιος χλευασμός από τους συμμαθητές τους, όμως την στιγμή που άρχισε η μουσική, παρατήρησα πως αφέθηκαν ελεύθεροι και προσπάθησαν να το ευχαριστηθούν. Την παρούσα μέρα έγινε η ανάγνωση του παραμυθιού από την αρχή μέχρι και το δεύτερο παιχνίδι. Υπήρξε στιγμή που μπορεί να χρειαζόταν και το διάλειμμα, όμως δεν επηρέασε αρνητικά τα παιδιά, αφού ήθελαν να ακούσουν τη συνέχεια του παραμυθιού. Η αγαπημένη στιγμή των παιδιών ήταν στο παιχνίδι της πινιάτας, και συγκεκριμένα την στιγμή που έσπασε και έπεσαν τα γλυκά. Στο σημείο αυτό οι μαθητές έτρεξαν γρήγορα για να πάρουν από ένα σοκολατάκι, και στο τέλος μου ζήτησαν να φέρω άλλη μια την επόμενη μέρα για να ξαναπαίξουν. Στο ημερολόγιο των παρεμβάσεων γράφτηκαν τα εξής:

- *Διδακτική διαδικασία:* Την πρώτη μέρα ξεκίνησε η ανάγνωση του μουσικοκινητικού παραμυθιού από την αρχή μέχρι εκεί που τελειώνει το δεύτερο παιχνίδι.
- *Εποπτικό υλικό:* Λάπτοπ, Ξυλόφωνο, Παιχνίδια, Θρανία, Καρέκλες ,Φωτογραφίες, Πινιάτα, Κοντάρι και μάσκα για την Πινιάτα
- *Μορφή επικοινωνίας:* Η μορφή επικοινωνίας από τη μια χαρακτηρίζεται ως λεκτική, αλλά και καθοδηγητική, αφού είχαν δοθεί οι απαραίτητες οδηγίες απέναντι στους μαθητές, για τη καλύτερη διευκόλυνση στην εφαρμογή του παραμυθιού.
- *Ο ρόλος του εκπαιδευτικού:* Όσο αφορά τη θέση μου μέσα στη τάξη, από τη μια ήμουν ιδιαίτερα φιλική, και ένιωσα οικεία στη παρούσα τάξη, μιας και είχαμε συνεργαστεί ξανά σε προηγούμενη εργασία, αλλά από την άλλη ήμουν και ιδιαίτερα αυστηρή, στο να θέσω τα όρια που χρειάζονται για να κυλίσει ομαλά όλη η διαδικασία, και να μην υπάρχει ιδιαίτερη αμηχανία από

τους μαθητές. Συγκεκριμένα στο να μην ακουστούν χλευασμοί ως προς τα πρόσωπα των μαθητών που συμμετέχουν εκείνη την στιγμή.

- *Συμπεριφορά των παιδιών:* Η συμπεριφορά των παιδιών ήταν ιδιαίτερα σεμνή. Συγκεκριμένα δε δημιουργήθηκε κάποιο δυσάρεστο επεισόδιο, αφού έδειχναν τον ανάλογο σεβασμό στους συμμαθητές τους.
- *Συμμετοχή των παιδιών:* Από τη μια συμμετείχαν ενεργά στις δραστηριότητες που είχε το μουσικοκινητικό παραμύθι, και από την άλλη συνεργάζονταν μεταξύ τους, ώστε να παρουσιάσουν ένα άρτιο αποτέλεσμα.
- *Εντοπισμός δυσκολιών:* Αξίζει να σημειωθεί πως δεν εντοπίστηκε κάποια ιδιαίτερη δυσκολία, όσο αφορά στη χρήση των ψηφιακών μέσων, όπως και στην εφαρμογή της πρακτικής στην τάξη, αφού ήταν ιδιαίτερα ευρύχωρη και μπορούσαν να γίνουν οι δραστηριότητες.

Συμπερασματικά οι ομάδες που συμμετείχαν δεν έδειξαν ιδιαίτερη δυσκολία στην αναπαράσταση των ρόλων που τους ζητήθηκε, και όλα κύλησαν αρκετά ομαλά.

Δεύτερη μέρα

Τη δεύτερη μέρα η μέρα ήταν ακόμα πιο ευχάριστη. Εφαρμόσαμε το παραμύθι μέχρι το τέλος. Τη μέρα εκείνη συμμετείχαν οι μαθητές που δεν έπαιξαν την προηγούμενη μέρα. Παρόλα αυτά οι προηγούμενη παρακολουθούσαν ήσυχα στην ανάγνωση του παραμυθιού και βοήθησαν αρκετά σε κάποιες περιπτώσεις. Στην ολοκλήρωση του παραμυθιού που συμμετείχαν όλοι οι μαθητές ήταν ιδιαίτερα περήφανοι για τη συμμετοχή τους, που έδωσαν το καλύτερο τους εαυτό. Αξίζει να σημειωθεί πως στο σημείο των Ινδιάνων που είναι ο χορός της βροχής δε χρησιμοποιήθηκε τοτέμ, λόγω ότι είναι θρησκευτικού χαρακτήρα, και για να αποφύγουμε τυχόν αναστάτωση από κάποιο γονιό. Όμως σε κείνη την στιγμή οι μαθητές ακολουθούσαν τη μουσική και έκαναν κινήσεις, ώστε να δείξουν πως θέλουν να επικαλεστούν τη βροχή. Στο τέλος δόθηκαν ευχαριστίες στους μαθητές και άφησα αναμνηστικά μερικά από τα καπέλα των Ινδιάνων, αλλά και τις κατασκευές που χρησιμοποιήθηκαν στα παιχνίδια. Επίσης έγινε μια σύντομη συζήτηση για το αν τους άρεσε το παραμύθι και ποιο σημείο ήταν αυτό που τους άρεσε περισσότερο. Η αλήθεια είναι πως έδειξαν ιδιαίτερη προτίμηση στη πιναία, και στις μουσικές καρέκλες. Τέλος, οι σημειώσεις από το ημερολόγιο των παρεμβάσεων της δεύτερης μέρας είναι οι εξής:

- *Διδακτική διαδικασία:* Τη δεύτερη μέρα συνέχισε το παραμύθι από το τρίτο παιχνίδι μέχρι το τέλος.
- *Εποπτικό υλικό:* Λάπτοπ, Ξυλόφωνο, Παιχνίδια, Καρέκλες, Καπέλα, Σάκος με δώρα
- *Μορφή επικοινωνίας:* Η μορφή επικοινωνίας από τη μια χαρακτηρίζεται ως λεκτική, αλλά και καθοδηγητική, αφού είχαν δοθεί οι απαραίτητες

οδηγίες απέναντι στους μαθητές, για τη καλύτερη διευκόλυνση στην εφαρμογή του παραμυθιού.

- *Ο ρόλος του εκπαιδευτικού:* Τη δεύτερη μέρα συνέχιζα να καθοδηγώ τους μαθητές, ή να τους βοηθάω σε σημεία που μπορεί να χρειαζόταν.
- *Συμπεριφορά των παιδιών:* Λαμβάνοντας υπόψη αυτά που είχαμε συζητήσει με τους μαθητές από την προηγούμενη μέρα, δε δημιούργησαν και τότε κάποιο δυσάρεστο επεισόδιο, και έδειξαν ιδιαίτερη ανυπομονησία στο τέλος του παραμυθιού, που σε εκείνο το σημείο συμμετείχαν όλοι οι μαθητές.
- *Συμμετοχή των παιδιών:* Και στη σημερινή μέρα, κυριαρχούσε η συνεργασία και η ενεργή συμμετοχή των μαθητών, με αποτέλεσμα οι μαθητές να δώσουν τον καλύτερο τους εαυτό στις δραστηριότητες.
- *Εντοπισμός δυσκολιών:* Πράγματι και στη σημερινή μέρα, δεν υπήρξε κάποια ιδιαίτερη δυσκολία είτε στο χειρισμό των εποπτικών υλικών, είτε στην εφαρμογή των δραστηριοτήτων.

10. ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Σκοπός της εργασίας αυτής, όπως αναφέραμε και παραπάνω ήταν από τη μια η δημιουργία ενός μουσικοκινητικού παραμυθιού, και από την άλλη η εφαρμογή του σε μια τάξη του Δημοτικού, ώστε να αξιολογηθεί ο βαθμός ανταπόκρισης των μαθητών στο μουσικοκινητικό παραμύθι. Για τον σκοπό αυτό, επιλέχθηκε η Ε' τάξη του 8^{ου} Δημοτικού Σχολείου Κορίνθου.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω αποτελέσματα, οι μαθητές από την πρώτη μέρα εκτός από την οικία συμπεριφορά τους, έγινε αισθητή η ενεργή συμμετοχή τους στις δραστηριότητες. Συγκεκριμένα σύμφωνα με την πρώτη μέρα, το παραμύθι ξεκίνησε από την αρχή έως και την στιγμή που εμφανίζεται το δεύτερο παιχνίδι. Αφού είχαν δοθεί οι κατάλληλες οδηγίες, και ξεκίνησε η εφαρμογή των δραστηριοτήτων καταλήξαμε στο συμπέρασμα πως οι μαθητές έδειχναν ιδιαίτερη προτίμηση στο να ακούν το παραμύθι και να αναπαριστούν τα γεγονότα συνδυάζοντας μουσική και κίνηση. Επιπλέον μια δραστηριότητα η οποία παρόλο που ήταν γνωστή προς τους μαθητές (η παντομίμα) παρουσίασε στην αρχή μια δυσκολία, στο να μπορέσουν να αναδείξουν το ρόλο τους σωστά. Όμως την στιγμή που ταυτόχρονα ακούστηκε η μουσική, τα παιδιά ξεκίνησαν να απεικονίζουν αυτό που τους είχε ανατεθεί με περισσότερη ευκολία. Αυτό μας συνδέει με κάτι που έχει αναφερθεί στο θεωρητικό πλαίσιο. Δηλαδή δένουν τη μουσική με το σώμα τους, δημιουργώντας αυθόρμητες κινήσεις.

Στην περίπτωση της δεύτερης ημέρας, οι μαθητές είχαν εξοικειωθεί με όλη τη διαδικασία. Διαβάζεται η συνέχεια του παραμυθιού μέχρι το τέλος του. Οι μαθητές που την προηγούμενη μέρα που παρακολούθησαν πήραν μια «γεύση» σχετικά με το τι χρειάζεται να κάνουν, με αποτέλεσμα να μην εκφράζουν κάποιο

ιδιαίτερο δισταγμό την ώρα των παιχνιδιών. Τα παιχνίδια της δεύτερης ημέρας, ήταν οι μουσικές καρέκλες, και ο χορός της βροχής. Μέσα από το χορό της βροχής μπορούμε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα πως οι μαθητές ακούγοντας τις μελωδίες, εκφράζαν ελεύθερα τα συναισθήματά τους μέσα από την ελευθερία κινήσεων. Άλλοι έδειχναν επιθυμία, χαρά, αγωνία. Σίγουρα παρόμοια συναισθήματα κυριαρχούσαν και στις μουσικές καρέκλες, αφού προσπαθούσαν να κερδίσουν. Σχετικά με τον μαθητή που έχει υπερκινητικότητα ελαφριάς μορφής, συμμετείχε στο χορό της βροχής, και καθορίστηκε αρχηγός των Ινδιάνων, με αποτέλεσμα να συντονίζει πολύ καλά τους συμμαθητές του, κάνοντας κινήσεις όλοι μαζί, και έκφραζε χαρούμενα συναισθήματα σε όλη τη διαδικασία.

Το παραμύθι, μπορεί να ενισχύσει περαιτέρω τη δημιουργικότητα, καθώς προωθεί την ατομική δραστηριοποίηση και την αυτονομία των παιδιών (Craft, McConnon, & Matthews, 2012). Η ανάγνωση και η χρήση του παραμυθιού βοηθά τους μαθητές να χρησιμοποιούν την γνώση τους, να εξασκούν τις δεξιότητές τους και να μαθαίνουν συνεχώς μέσω της ενίσχυσης της διερεύνησης, της λογικής, της κριτικής σκέψης, της λήψης αποφάσεων και της επίλυσης προβλημάτων, όπως επίσης και το να τους παρέχονται οι δυνατότητες να αναπτύξουν και να εκφράσουν τις ιδέες και τα συναισθήματά τους με πολλούς 16 διαφορετικούς τρόπους» (Zachoroulou, Trevlas, Konstadinidou, & Archimedes, 2006, στο Παραμύθι και δημιουργικότητα του παιδιού). Επομένως οδηγούμαστε στο ότι η ανάγνωση και η χρήση του παραμυθιού ως μέσο διαφοροποίησης της διδασκαλίας έχει ως σκοπό την ανάπτυξη της δημιουργικής έκφρασης και της δημιουργικής φαντασίας, την ψυχική εκτόνωση και την ενίσχυση της ψυχολογικής ασφάλειας των μαθητών, ώστε να μπορέσουν να εκφραστούν και να δημιουργήσουν απερίσπαστα, σε ένα περιβάλλον ανοικτό σε νέες εμπειρίες.

Σχετικά με την προσωπική μου κρίση ένιωσα ιδιαίτερα περήφανη, που μου δόθηκε η ευκαιρία να κάνω πρακτική το μουσικοκινητικό παραμύθι σε μια τάξη του Δημοτικού Σχολείου. Συγκινήθηκα πολύ την στιγμή που πήγα στο σχολείο, διότι ήταν αυτό που πήγαινα στα σχολικά μου χρόνια και ήταν ανάμεικτα τα συναισθήματα μου. Μα πάνω από όλα με ευχαρίστησε η προθυμία και η συναισθηματική ικανοποίηση των μαθητών σε όλη αυτή τη διαδικασία.

Παρατήρησα πως οι μαθητές, παρόλο που ήταν σε μεγάλη τάξη μέσα στις στιγμές που μοιραστήκαμε μαζί είναι πως έδειξαν την παιδικότητα που έχουν και την αγάπη τους για τη μουσική. Μια πολύ ιδιαίτερη στιγμή είναι πως μια μαθήτρια της τάξης την ώρα που άκουγε το παραμύθι, ταυτόχρονα ζωγράφιζε τις σκηνές στις οποίες διαδραματιζόντουσαν τα γεγονότα, χρησιμοποιώντας το μολύβι της και σχηματίζοντας πρόσωπα και χαρακτήρες χαρούμενους. Ένα μειονέκτημα που υπήρχε είναι πως και τις δύο μέρες μια μαθήτρια απουσίαζε και δεν μπόρεσε να συμμετέχει στο μουσικοκινητικό παραμύθι. Παρόλα αυτά έγινε η κατάλληλη αναδιαμόρφωση των ομάδων, ώστε να μη δημιουργηθεί πρόβλημα.

Όσο αφορά το μαθητή που παρουσιάζει ελαφριάς μορφής υπερκινητικότητα ένιωσα ιδιαίτερη ευχαρίστηση μόλις τον είδα να έχει ενεργή συμμετοχή στις δραστηριότητες, και έδειχνε συνεργάσιμος σε πολύ μεγάλο βαθμό.

Συμπερασματικά, ήταν μια πολύ ξεχωριστή εμπειρία, που θα μείνει χαραγμένη στη μνήμη μου για τα επόμενα μελλοντικά μου χρόνια ως εκπαιδευτικός, και ταυτόχρονα με κάνει ιδιαίτερα περήφανη πως υπάρχουν τόσο αξιόλογα παιδιά στην πόλη μου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αντωνακάκης, Δ., Χιωτάκη, Ε. (2007). Μουσική Παιδαγωγική- Διαθεματικές εφαρμογές για μικρά παιδιά. Εκδόσεις Καστανιώτη, (2).
- Bachmann, M. (1991). *Dalcroze Today*, Oxford Clarendon Press
- Bourke, R. T. (2008). "First graders and fairy tales: one teacher's action research of critical literacy". *The Reading Teacher*, 62, 304-312.
- Cheung, R. H. P. (2013). "Exploring the use of the pedagogical framework for creative practice in preschool settings: A
- Clay, M. (2002). *An observation survey of early literacy achievement*. New Zealand: Heinemann.
- Craft, A., McConnon, L., & Matthews, A. (2012). "Child-initiated play and professional creativity: Enable four-year-olds' possibility thinking". *Thinking Skills and Creativity*, 7, 48-61.
- Cropley, A. J., & Cropley, D. H. (2008). "Resolving the paradoxes of creativity: An extended phase model". *Cambridge Journal of Education*, 38(3), 355-373.
- Γρηγορίου, Μ. (1994). Μουσική για παιδιά και για έξυπνους μεγάλους. Εκδόσεις Νεφέλη, (1).
- Dilek Belet, S., & Dala, S. (2010). "The use of storytelling to develop the primary school students' critical reading skill: the primary education pre-service teachers' opinions". *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 9, 1830-1834.
- Freire, P. (2000). *Pedagogy of the oppressed*. New York: Continuum
- Gaber-Katz, E. (1999). "The use of story in critical literacy practice". *Gender & Education*, 8, 49-60.
- Gardner, H. (2011). *The unschooled mind: How children think and how schools should teach*. New York: Basic Books.
- Gregory, A., & Cahill, M. A. (2009). "Constructing critical literacy: Self-reflexive ways for curriculum and pedagogy". *Critical Literacy: Theories and Practices*, 3, 5-16.
- Μαλαφάντης, Κ. Δ. (2014). *Παραμύθι και δημιουργικότητα του παιδιού*.
- McDaniel, C. (2004). "Critical literacy: A questioning stance and the possibility for change". *The Reading Teacher*, 57, 472-481.
- Παπάζαρης, Χρ. Α. (1991). *Η μουσική στην παιδαγωγική διαδικασία- Θέματα παιδαγωγικής της μουσικής, διδακτικής και μάθησης*. Εκδόσεις ΤΕΡΤΙΟΣ.
- Παπανικολάου, Χ. (2009). *Με μουσική, με κίνηση. Παιχνίδια μουσικοκινητικής αγωγής*. Εκδόσεις ΤΟΠΟΣ.
- Σέργη, Λ. (1994) *Θέματα μουσικής και μουσικής παιδαγωγικής*. Gutenberg, Παιδαγωγική Σειρά.
- Simpson, A. (1996). "Critical questions: Whose questions?". *The Reading Teacher*, 50, 118-127.
- Τσαφταρίδης, Ν. (1997). *Μουσική, Κίνηση, Λόγος. Η στοιχειοδομική μουσική στο παιδαγωγικό έργο Orff*. Εκδόσεις Νήσος.

Zachopoulou, E., Trevlas, E., Konstadinidou, E., & Archimedes Project Research Group. (2006). "The design and implementation of a physical education program to promote children's creativity in the early years". *International Journal of Early Years Education*, 14, 279-294.

ΙΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

Γούλα, Ε. (2013). Μουσικοκινητική αγωγή Carl Orff. Πτυχιακή εργασία. Διαθέσιμο μέσω:

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sefe/mta/2013/GoulaEleni/attached-document-1385370261-811252-15278/GoulaEleni2013.pdf>

Ελληνικός Σύλλογος Μουσικοκινητικής Αγωγής Carl Orff (2018)

Διαθέσιμο μέσω:

<http://www.orffesma.gr/index.php/el/aboutorff-gr/carl-orff>

Επίσημη ιστοσελίδα της σχολής της Μουσικοκινητικής Αγωγής

Διαθέσιμο μέσω:

<https://sites.google.com/site/sxolimousikokinitikisagogis/mousikokinitiki-agogi-ta-ofeli-tis>

Ζάννης, Γ. (2001). Ινδική μουσική

Διαθέσιμο μέσω:

<http://piliosangeet.com.gr/el/%CE%B9%CE%BD%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AE/>

Ζέρβα Ζ. Α., (2013). Μουσικοκινητική αγωγή και σχολική πράξη.

Διαθέσιμο μέσω:

http://www.pischools.gr/download/programs/Oloimero/oloimero_03_05/eishghseis_hmer_05/mousikokinitikh_1_ag_payloy.pdf

Θάνου, Ο. (2012-2013). Μουσικοκινητική αγωγή για παιδιά ηλικίας 4-6 χρονών. Πτυχιακή εργασία.

Διαθέσιμο μέσω:

<http://ikee.lib.auth.gr/record/132347/files/%CF%80%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%20pdf.pdf>

Kessler-Κακουλίδη, Λ. (4 Ιουλίου 2009). Μέθοδος Dalcroze: Παρέμβαση και υποστήριξη παιδιών και εφήβων με ειδικές ανάγκες. Η μέθοδος 'Ρυθμική Dalcroze': Μια εναλλακτική πρόταση, ανάμεσα στη Μουσικοπαιδαγωγική και τη Μουσικοθεραπεία.

Διαθέσιμο μέσω:

<https://www.eduportal.gr/dalcroze/>

Μουχταρίδης, Σ. (7 Ιουνίου 2012). Η παραδοσιακή μουσική της δυτικής Αφρικής και η σχέση της με την Jazz.

Διαθέσιμο μέσω:

<http://www.jazzbluesrock.gr/i-paradosiaki-mousiki-tis-dytikis-afrifrikis-kai-i-sxesi-tis-me-tin-jazz>[215].

Σπανού, Μ. (23 Ιανουαρίου 2016). Τα οφέλη της μουσικοκινητικής αγωγής»/ Βιωματική μουσική εκπαίδευση.

Διαθέσιμο μέσω:

<https://melinaspanou.wordpress.com/2016/01/23/%CF%84%CE%B1-%CE%BF%CF%86%CE%AD%CE%BB%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%B7%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%AE%CF%82/>

Χατζησταύρου, Αι. (2003). Παρουσίαση και συγκριτική ανάλυση των μουσικοπαιδαγωγικών προσεγγίσεων Dalcroze, Orff και Kodaly.

Πτυχιακή εργασία.

Διαθέσιμο μέσω:

<https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/3451/4/ChatzistavrouAikateriniPe2005.pdf>

Χειμώννα, Ε. (Σεπτέμβριος 2008). Η μουσική ως μέσο κοινωνικών σχέσεων στο Νηπιαγωγείο.

Διαθέσιμο μέσω:

(http://nemertes.lis.upatras.gr/jspui/bitstream/10889/1804/6/Nimertis_Cheimona%28teeapi%29.pdf)

Wikipedia

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το Παραμύθι

«Τα μαγεμένα Χριστούγεννα της Αναστασίας»

Μια φορά και ένα καιρό ήταν παραμονή Χριστουγέννων και η Αναστασία ετοίμαζε το χριστουγεννιάτικο τραπέζι με τη μητέρα της, για να υποδεχτούν τους συγγενείς τους. Τα χριστουγεννιάτικα τραγούδια στόλιζαν με όμορφο τρόπο την τραπεζαρία.

Όμως η Αναστασία δεν ήταν πολύ χαρούμενη. Η μαμά Κωνσταντίνα, που τη γνώριζε πολύ καλά τη ρωτάει:

- Αναστασία μου, γιατί είσαι στενοχωρημένη; Αν είσαι έτσι για πριν που έσπασες καταλάθος το ποτήρι δεν πειράζει.

-Όχι μαμά, δεν είναι αυτό, λέει με παραπονεμένο ύφος η Αναστασία.

-Μήπως ανησυχείς για το αν θα σου φέρει το δώρο ο Αι-Βασίλης;

-Όχι μανούλα. Βέβαια από τη μια ανυπομονώ πολύ να μου φέρει ο Αι-Βασίλης την κούκλα που του ζήτησα, αλλά θα ήμουν πολύ ευτυχισμένη αν έφερνε και κάποιον άλλον μαζί, είπε στενοχωρημένη η Αναστασία.

Η μητέρα της είχε καταλάβει ποιόν ζητούσε η μικρή της κόρη. Όμως προσποιήθηκε πως δεν ήξερε και έτσι λοιπόν τη ρωτάει:

- Χμμ, μήπως θες να δεις και τα ξωτικά που τον βοήθησαν να φτιάξει τα παιχνίδια;

Η Αναστασία, ενώ αγαπούσε πολύ τα ξωτικά, μέσα από τις χριστουγεννιάτικες ιστορίες που ήξερε, αυτή τη φορά άλλο ήταν το πρόσωπο που ζητούσε η ψυχή της. Γι' αυτό λέει στη μαμά της:

-Ούτε μαμάκα μου. Αν και θα ήθελα να τα έβλεπα, αυτή τη φορά θέλω να φέρει το μπαμπά μου, να έρθει και να γιορτάσουμε όλοι μαζί τα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά.

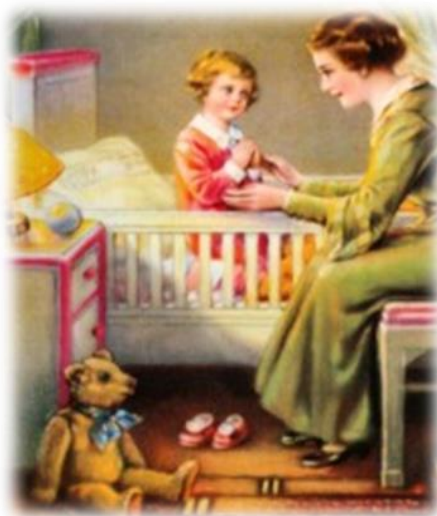
Η μαμά Κωνσταντίνα όμως της είχε μια πολύ μεγάλη έκπληξη. Βέβαια για να μη τη χαλάσει στην Αναστασία της λέει το εξής:

- Κοριτσάκι μου γλυκό! Το ξέρω πως σου λείπει πολύ ο μπαμπάς σου, και ότι θα ήθελες να είναι εδώ σήμερα να γιορτάσουμε όλοι μαζί. Όμως θα σου πω κάτι και να μην το ξεχνάς ποτέ. Όταν κάτι που αγαπάμε το ζητάμε συνέχεια να έρθει κοντά μας, με ένα «μαγικό» τρόπο πραγματοποιείται. Επειδή αυτή τη χρονιά ήσουν πολύ καλό κορίτσι αν κοιτάξεις ψηλά στον ουρανό, και ζητήσεις αυτό που θέλεις, είμαι σίγουρη πως ο Αι-Βασίλης θα στο φέρει.

Μετά από αυτά τα λόγια η Αναστασία γεμάτη απορία ρωτάει τη μητέρα της:

-Βρε μαμά, πως θα με ακούσει ο Αι-Βασίλης; Αφού δεν είναι μέσα στο σπίτι, ούτε επάνω στη στέγη.

-Κάνε μια προσπάθεια και είμαι σίγουρη πως θα σε ακούσει. Ο Αι-Βασίλης ακούει όλα τα καλά παιδάκια, είπε η μαμά Κωνσταντίνα.

Έτσι λοιπόν χωρίς να χάσει χρόνο η μικρή Αναστασία σηκώνει το κεφάλι της ψηλά στον ουρανό και λέει:

-Άγιε μου Βασίλη, μπορεί αυτή τη χρονιά να στενοχώρησα κάποιες φορές τη μαμά μου, και να έκανα ζημιές, όμως δεν έπαψα ποτέ να αγαπάω τους ανθρώπους γύρω μου. Γι' αυτό θέλω να σου ζητήσω ακόμα ένα δώρο. Θέλω μαζί με την κούκλα Barbie να φέρεις και τον αγαπημένο μου μπαμπάκα.

Σου υπόσχομαι πως αν το κάνεις θα γίνω πολύ προσεκτική, δε θα κάνω ζημιές, δε θα στενοχωρώ τη μαμά και θα την ακούω. Δε ζητάω τίποτε άλλο, παρά μόνο το μπαμπά μου, για να περάσουμε τα καλύτερα Χριστούγεννα.

Και ενώ η Αναστασία έλεγε αυτό που ζητούσε στον Αι-Βασίλη ξαφνικά χτυπάει το κουδούνι. Η μητέρα της ενώ ήξερε ποιος ήταν είπε στην κόρη της να ανοίξει η ίδια την πόρτα. Η Αναστασία ήταν σίγουρη πως θα έβλεπε τους συγγενείς της. Όμως τελικά ήρθε ένα πολύ αγαπημένο της πρόσωπο. Ήταν ο πατέρας της, ο καπετάν Παύλος, ο οποίος επέστρεψε από ένα πολύ δύσκολο ταξίδι ενός χρόνου στα καράβια. Μόλις τον είδε η Αναστασία δεν μπόρεσε να το πιστέψει, έπεσε στην αγκαλιά του και τα μάτια της έλαμπαν από ευτυχία.

- Αναστασάκι μου, πριγκίπισσα μου, τι όμορφη που είσαι! Πόσο μεγάλωσες, είπε πλημμυρισμένος από χαρά ο πατέρας της.

Η Αναστασία ακόμα δεν μπορούσε να συνειδητοποιήσει πως βρισκόταν στη ζεστή αγκαλιά του πατέρα της. Έτσι ενώ του εξήγησε την επιθυμία που έκανε στον Αι-Βασίλη, παρόλα αυτά της δημιουργήθηκαν κάποια ερωτηματικά, σχετικά με το πώς ήρθε ο πατέρας της. Έτσι τον βομβάρδισε στις ερωτήσεις:

- Μπαμπάκα μου, ο Αι-Βασίλης με άκουσε! Του ζήτησα να σε φέρει για να περάσουμε μαζί τα Χριστούγεννα. Ήσασταν μαζί; Τον είδες; Πως σε βρήκε στη θάλασσα; Ήταν και τα ξωτικά μαζί του; Γιατί δεν ήρθε μέσα μαζί σου; Που είναι η κούκλα μου;

Ο πατέρας της έμεινε έκπληκτος με τις απορίες της μικρής του κόρης. Έτσι ξεκίνησε να της αφηγείται την περιπέτειά του:

- Βρισκόμασταν στο Τόκυο και ήμασταν έτοιμοι να κατέβουμε από το καράβι και να απολαύσουμε μια βόλτα σε αυτή τη ξεχωριστή πόλη. Όλοι οι δρόμοι ήταν στολισμένοι, στους δρόμους ακουγόntonτουσαν χριστουγεννιάτικα τραγούδια, και οι άνθρωποι ήταν ευτυχισμένοι και τραγουδούσαν τις μελωδίες μαζί με τα αγαπημένα τους πρόσωπα. Πριν δοκιμάσουμε τα εκλεκτά φαγητά της Ιαπωνίας, αποφασίσαμε να επισκεφτούμε το πιο μεγάλο και γρήγορο τρένο που υπήρχε σε λούνα πάρκ στον κόσμο. Μόλις λοιπόν ετοιμαζόμουν να ανέβω στο τρενάκι, μου έρχεται από ψηλά μια χρυσή, μικρή καμπάνα. Κοιτούσα γύρω μου, ώστε να δω μήπως ήταν κάποιου που την έψαχνε. Και ενώ άρχισα να τη χτυπάω την καμπάνα, ξαφνικά άκουγα μια μελωδία από πολλές καμπάνες. Πρέπει να ήταν τα κάλαντα των Χριστουγέννων. Από το πουθενά ποιος νομίζεις ότι μου εμφανίζεται μπροστά μου;

Η Αναστασία ήταν πολύ αφοσιωμένη στα λόγια του πατέρα της που ανυπομονούσε να ακούσει τη συνέχεια:

- Ποιος ήταν πατερούλη;

- Ο Ρούντολφ το ελαφάκι, είπε ενθουσιασμένος ο μπαμπάς της. Είχε πράγματι κόκκινη μύτη, και ήρθε κοντά μου χορεύοντας στο χριστουγεννιάτικο ρυθμό. Μέχρι που μου μίλησε!

- Χαχαχα, μα βρε μπαμπά, πώς σου μίλησε; Μιλούν οι τάρανδοι;

- Φυσικά κορούλα μου. Μη ξεχνάς αυτό που σου έχω πει, πως τα παραμύθια δεν τα αμφισβητούμε. Όπως τώρα, είχαμε δει μέσα από πολλές ιστορίες το Ρούντολφ και βρέθηκε μπροστά μου.

- Δίκιο έχεις μπαμπά. Έλα συνέχισε την ιστορία, τι είπε ο Ρούντολφ;

Έτσι λοιπόν ο καπετάν Παύλος αναφέρει τα λόγια του Ρούντολφ:

- Πω, αυτός ο Κλάνκι πάλι δε μου έδεσε καλά τη καμπάνα στο λαιμό μου. Και άντε τώρα να τη βρω. Πάλι θα χάσουμε χρόνο.

-Αμέσως λοιπόν κατάλαβα πως η καμπάνα ήταν δική του, είπε ο πατέρας της. Να ορίστε καλέ μου Ρούντολφ, εδώ είναι η καμπάνα σου.

-Σας ευχαριστώ πολύ κύριε. Με βοηθήσατε πολύ. Έχετε έρθει με την οικογένειά σας εδώ;

-Όχι Ρούντολφ. Είμαι καπετάνιος και έχω έρθει με το πλήρωμά μου. Όμως μου λείπει πολύ η οικογένειά μου. Μακάρι να μπορούσα να ήμουν μαζί τους, και να περνούσαμε όμορφα τις χριστουγεννιάτικες γιορτές. Λείπω για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα από το σπίτι μου. Έχω να τους δω 1 χρόνο. Τώρα η Τασούλα μου, θα έχει μεγαλώσει. Αν την είχα μπροστά μου, θα την έπαιρνα μια πολύ μεγάλη αγκαλιά και δε θα την άφηνα. Όπως και τη μητέρα της, που τόσα χρόνια είναι το στήριγμα μου, και την αγαπάω με όλη μου την καρδιά.

Ο Ρούντολφ, συγκινήθηκε αρκετά με τις κουβέντες μου, που αμέσως φώναξε τον Αι Βασίλη να έρθει κοντά μου, και να του προτείνει να με πάρουν μαζί τους, ώστε να είμαι γρήγορα κοντά σας. Ο Αι Βασίλης είχε ακούσει τη συζήτηση που είχα με το Ρούντολφ και ξαφνικά έρχεται μπροστά να μου μιλήσει. Μόλις τον είδα, έκανα σα μικρό παιδάκι. Έτσι λοιπόν είπε:

- Χο χο, αγαπημένε μας Παύλο, τέτοιες μέρες στην καρδιά σου, χρειάζεται να φωλιάζουν αγάπη, ελπίδα και χαρά. Εγώ αυτή την στιγμή δε σε βλέπω πολύ ευτυχισμένο, αλλά ανυπόμονο να συναντήσεις τα αγαπημένα σου πρόσωπα. Γι' αυτό ανέβα στο έλκηθρο, και με την συντροφιά μας να ζήσεις ένα μαγικό ταξίδι μέχρι το σπίτι σου, και στο τέλος να βρίσκεσαι στην αγκαλιά τους.

Τα λόγια του με άγγιξαν στη ψυχή μου, που πριν ξεκινήσουμε τον πήρα μια τεράστια αγκαλιά, τον ευχαρίστησα και πλημμυρισμένος από λαχτάρα περιμένα να φτάσουμε για να βρεθώ κοντά σας. Η διαδρομή ήταν μαγική. Σε όλο το ταξίδι ακουγόντουσαν χριστουγεννιάτικες μελωδίες, και όλοι μαζί τραγουδούσαμε ενθουσιασμένοι. Την ώρα που φτάσαμε στο σπίτι του ευχήθηκα καλά Χριστούγεννα και να 'μαι τώρα εδώ κοντά σου!

-Μπαμπάκα μου, είσαι πολύ τυχερός! Όλα τα παιδάκια ονειρεύονται να συναντήσουν τον Άγιο Βασίλη από κοντά και συ κατάφερες και τον είδες. Μήπως σου έδωσε και την κούκλα μου;

-Όχι Τασούλα μου. Αν κάνεις λίγη υπομονή ο Άγιος Βασίλης θα σου φέρει το δώρο

σου. Προς το παρόν σου έχω ένα άλλο δώρο που το βρήκα στην Ιρλανδία και θα ξετρελαθείς!

-Αχ μπαμπά μου, σε ευχαριστώ πολύ! Ανυπομονώ να δω τι είναι. Η Αναστασία γεμάτη βιασύνη, ξετύλιξε το δώρο, και αυτό που βρήκε ήταν κάτι πολύ διαφορετικό. Πω πω! Είναι ένα πολύχρωμο ξυλόφωνο! Πάντα ονειρευόμουν να παίξω μουσική με το ξυλόφωνο. Είσαι υπέροχος μπαμπά, σε ευχαριστώ πολύ! Πάω αμέσως να παίξω!

- Εντάξει, αλλά σε λίγο θα έρθεις ξανά στο σαλόνι, γιατί θα έρθουν οι συγγενείς μας, είπε η μαμά της.

Η Αναστασία, αφού άκουσε τη μητέρα της έτρεξε στο δωμάτιό της και αδημονούσε να δημιουργήσει τις δικές της μελωδίες. Αξίζει να σημειωθεί πως ο πατέρας της, σε κάθε ταξίδι της έφερνε και από ένα δώρο. Το δωμάτιο της ήταν γεμάτο από διάφορα παιχνίδια, κυρίως κούκλες, και ήταν η πρώτη φορά που ο πατέρας της πήρε ένα μουσικό όργανο. Το ξυλόφωνο είχε οκτώ ξύλινες πλάκες, και η καθεμιά είχε τα χρώματα του ουράνιου τόξου.

Η Αναστασία πρώτη φορά έπαιζε ξυλόφωνο. Το είχε ακούσει από το σχολείο, όμως ποτέ δεν έπαιξε κάποια μουσική. Έτσι λοιπόν με τις μπαγκέτες της άρχισε να χτυπάει τις δύο πρώτες πλάκες, τραγουδώντας ταυτόχρονα τα τρίγωνα κάλαντα. Ξαφνικά σε μια άκρη του δωματίου της ένα παιχνίδι έκανε ένα μεγάλο άλμα από το ράφι στη μεριά της. Ήταν μια μπλε πεταλούδα με κίτρινες βούλες, ένα παιχνίδι που της είχε φέρει ο πατέρας της σε ένα από τα ταξίδια του. Εκείνη τότε της είπε:

Ό,τι ήμουν έτοιμη τα μάτια μου να κλείσω,
με το μαγικό σου παίξιμο με έκανες να ξυπνήσω.

Και μιας και συνέβη αυτό,
νομίζω πως ήρθε η ώρα να σου συστηθώ.

Ονομάζομαι Χρυσάνθη Πεταλουδάκη,
και πετάω από λουλουδάκι σε λουλουδάκι.

Και νομίζω πως ήρθε η στιγμή,
να πάμε μαζί μια ωραία εκδρομή.

Η Αναστασία δεν πίστευε στα μάτια της, αφού ξαφνικά βλέπει ένα παιχνίδι της να μιλάει. Νόμιζε πως έβλεπε όνειρο. Έτσι λοιπόν, αποφάσισε να της μιλήσει:

- Γεια σου Χρυσάνθη! Εμένα με λένε Αναστασία. Χαίρομαι πολύ που σε γνωρίζω. Είσαι από τα αγαπημένα μου παιχνίδια. Μου κάνεις συντροφιά τόσα χρόνια, αφού είσαι το πρώτο παιχνίδι που μου έφερε ο πατέρας μου από τα ταξίδια του.

- Όντως, έτσι είναι, απάντησε η πεταλούδα. Μήπως θυμάσαι ποια ήταν η περιοχή; Η Αναστασία μπέρδευε πολύ τα ελληνικά νησιά, κυρίως τα Δωδεκάνησα. Και ενώ προσπαθούσε να σκεφτεί ξαφνικά λέει δυνατά:

-Ρόδος!!!!

- Πολύ σωστά, λέει η πεταλούδα. Βέβαια δεν είμαι μόνο από κει, αλλά είμαι και από την αγαπημένη μας Κρήτη, διότι εκεί είναι η καταγωγή του πατέρα μου, του Νόντα Πεταλουδάκη. Γρήγορα όμως πρέπει να φύγουμε.

Και επειδή η πεταλούδα είχε μαγικές ικανότητες, μετατρέπει την Αναστασία σε πεταλούδα για να μπορέσει να πετάξει μαζί της. Ενώ στην αρχή η ηρωίδα μας

φοβήθηκε πως μπορεί να μείνει για πάντα έτσι, τελικά εμπιστεύθηκε τη Χρυσάνθη και πέταξαν πάνω από την Ελλάδα.

Και οι δύο ήταν πολύ χαρούμενες, κυρίως η Αναστασία, που δεν περίμενε ποτέ να δει την Ελλάδα πετώντας. Μπόρεσε να ξεχωρίσει πολλά αξιοθέατα, όπως το Λευκό Πύργο, την Ακρόπολη, τις Μυκήνες, τον Ισθμό της Κορίνθου, τα Μετέωρα, το ναό του Ολυμπίου Διός, την Κνωσό και άλλα πολλά.

Η διαδρομή τους συνοδευόταν από ελληνικά παραδοσιακά τραγούδια. Μέχρι που ήρθε η ώρα να κάνουν την πρώτη τους προσγείωση. Αμέσως η Χρυσάνθη είπε στην Αναστασία να βάλει τα φτερά της πίσω, για να δώσει δύναμη στο σώμα της να προσγειωθεί. Η Αναστασία έδειχνε ιδιαίτερα αγχωμένη, αφού φοβόταν μήπως χτυπήσει. Παρόλα αυτά καταπολέμησε την ταραχή της και μαζί με την πεταλούδα βρέθηκαν στα λατρεμένα Χανιά.

Όλοι οι δρόμοι ήταν στολισμένοι, και τα χαμόγελα όλων των ανθρώπων έφταναν ως τα αυτιά.

Στο σημείο αυτό η Αναστασία ρώτησε:

- Τι ήρθαμε να κάνουμε εδώ;
- Να δούμε τα χριστουγεννιάτικα έθιμα της Κρήτης, απαντάει χαρούμενη η

πεταλούδα Χρυσάνθη.

Όμως η Αναστασία το θεώρησε ακατόρθωτο. Πως θα μπορούσαν δύο πεταλούδες να πλησιάσουν τους ανθρώπους. Και επειδή όπως είπαμε πιο πριν η Χρυσάνθη έχει μαγικές ικανότητες, χτύπησε δύο φορές τα δάχτυλα της, και από πεταλούδες έγιναν δύο φουρνάρισσες. Η Αναστασία είχε χάσει τη μιλιά της. Και φυσικά αμέσως αναρωτήθηκε γιατί ντύθηκαν έτσι. Βέβαια η Χρυσάνθη αυτή τη φορά δεν της έδωσε ξεκάθαρη απάντηση, παρά μόνο της είπε:

-Ακολούθησε με.

Πράγματι η Αναστασία την ακολούθησε, αλλά γεμάτη με ερωτηματικά. Ο δρόμος τις έβγαλε σ' ένα φούρνο, ο οποίος είχε πολύ κόσμο. Ήταν ο φούρνος των παππούδων της Χρυσάνθης.

Ήταν ο καλύτερος φούρνος της Κρήτης, και έδινε δωρεάν ψωμί και γλυκίσματα στις οικογένειες και σε οργανισμούς που το είχαν πραγματική ανάγκη. Δεν έχαναν ποτέ τη βοήθεια απέναντι στον συνάνθρωπο. Η Αναστασία είχε μείνει έκπληκτη, επειδή έβλεπε πως δύο πεταλούδες, είχαν καταφέρει να γίνουν οι καλύτεροι φουρνάρηδες. Και το συναρπαστικό είναι πως αυτό το μαγικό δε το γνώριζε κανείς, παρά μόνο εκείνη, αφού όσοι ερχόντουσαν έβλεπαν δύο ανθρώπους. Οι δύο παππούδες μόλις είδαν την εγγονή τους χάρηκαν πολύ, αφού είχαν να τη συναντήσουν πολύ καιρό. Όμως μια μικρή πίκρα ήταν αρκετή για να μην είχαν ένα λαμπερό χαμόγελο. Τα δύο κορίτσια αμέσως ρώτησαν τι συμβαίνει. Το πρόβλημα ήταν πως δεν έχουν προλάβει να φτιάξουν τα περίφημα Χριστόψωμα και πρέπει να τα φτιάξουν πριν το μεσημέρι, διότι μετά θα είχαν διακοπή ρεύματος και δε θα μπορούσε να λειτουργήσει τίποτα. Η Χρυσάνθη αμέσως προσφέρθηκε να βοηθήσει μαζί με την Αναστασία.

Η πρωταγωνίστριά μας αναρωτιόταν τι είναι το Χριστόψωμα. Αμέσως η Χρυσάνθη της λέει:

- Το Χριστόψωμα είναι ένα ψωμί το οποίο το φτιάχνουμε τα Χριστούγεννα. Κάθε σπιτικό φτιάχνει από ένα και το τρώνε στο χριστουγεννιάτικο τραπέζι. Είναι ένα έθιμο που το βλέπουμε σε κάθε πόλη της Ελλάδος. Παρόλα αυτά υπάρχουν και οικογένειες, που δεν έχουν τα λεφτά να αγοράσουν τα υλικά για να το φτιάξουν. Γι'

αυτό εμείς τα μοιράζουμε σε οικογένειες που το έχουν ανάγκη. Και πίστεψε με από την στιγμή που είσαι μια φουρνάρισσα τώρα μπορείς να κάνεις πολλά περισσότερα. Προσπάθησε και θα δεις. Θα τα καταφέρουμε. Βέβαια ένα μαγικό συστατικό για να ξεκινήσουμε δουλειά είναι η μουσική.

Όλοι τους λοιπόν τραγουδώντας τα κάλαντα της Κρήτης ξεκίνησαν αμέσως τη παρασκευή του Χριστόψωμου.

Η Χρυσάνθη έφερε μια κανάτα νερό, η Αναστασία αλεύρι, και αφού τα τοποθέτησαν σε ένα μεγάλο μπολ η γιαγιά Πεταλουδάκη έκαναν τη ζύμη. Αμέσως η γιαγιά Πεταλουδάκη δίνει στο παππού τη ζύμη και αμέσως πηγαίνει στο φούρνο για να τα ψήσει. Μετά από κάποιο χρόνο είχαν ψηθεί τα πρώτα Χριστόψωμα. Αμέσως η Χρυσάνθη μαζί με την Αναστασία, βγήκαν από το παρασκευαστήριο και ξεκίνησαν να τις μοιράζουν στον κόσμο που περίμενε στην ουρά. Τα δύο κορίτσια ένιωσαν εσωτερική ικανοποίηση μόλις έβλεπαν την ευχαρίστηση των ανθρώπων στα πρόσωπά τους. Οι παππούδες Πεταλουδάκη χάρηκαν πολύ που τα κορίτσια τους βοήθησαν και τώρα πολλά σπίτια θα έχουν Χριστόψωμα στο τραπέζι. Αφού μετά από πολλές ώρες εξυπηρετήθηκαν όλοι ο παππούς, ο Νικολής Πεταλουδάκης τις χαιρέτησε με μια μαντινάδα:

Ελπίδα, γέλιο και χαρά, αγάπη και ευτυχία,
να φέρει η γέννα του Χριστού, μα προπαντός υγεία.
Γι' αυτό θα σας δώσω από ένα αναμνηστικό,
ένα ζεστό Χριστόψωμο για το δικό σας σπιτικό.

Η Χρυσάνθη και η Αναστασία ευχαρίστησαν τους παππούδες και η Χρυσάνθη τους έδωσε μια τεράστια αγκαλιά μιας και θα κάνει πολύ να τους ξαναδεί.

Όμως δυστυχώς έπρεπε να επιστρέψουν στο δωμάτιο της Αναστασίας. Αφού η Αναστασία ευχαρίστησε τη Χρυσάνθη γι' αυτό το ταξίδι, η πεταλούδα της είπε:

-Τίποτα δεν τελείωσε. Πάίξε άλλες δύο πλάκες στο ξυλόφωνο και κάτι καινούργιο θα συμβεί.

Η μικρή Αναστασία, ενώ ήθελε να μάθει τι θα συνέβαινε, τελικά δεν πήρε απάντηση, διότι η Χρυσάνθη ξαναγύρισε πετώντας στο ράφι.

Έτσι αποφάσισε να παίξει ξανά με το ξυλόφωνο. Αυτή τη φορά χτύπησε την τρίτη και την τέταρτη πλάκα και τραγουδώντας τα τρίγωνα κάλαντα, ακούστηκε το κινέζικο τραγούδι «Bai Ge Gang Chang» και ξύπνησε το δεύτερο παιχνίδι. Ήταν ο κινέζικος δράκος Chan- Chon. Κάνοντας ένα μεγάλο άλμα από το ράφι πλησιάζει την Αναστασία και λέει:

Αν με δουν στο δρόμο πολλοί θα φοβηθούν,
μα αν πας στην Κίνα όλο για μένα μιλούν.
Αν με ακολουθήσεις σε ένα ταξίδι που θα πάμε,
θα μάθεις ήθη και έθιμα που πολύ τα αγαπάμε.
Πιάσου από την ουρά μου να ανέβουμε ψηλά,
και σίγουρα θα δεις πράγματα πολλά.

Ο δράκος Chan-Chon, μαζί με την Αναστασία, πέταξαν πάνω από την Κίνα, αντικρίζοντας το Σινικό Τείχος. Έτσι, αφού το Σινικό Τείχος χτύπησε τρεις φορές παλαμάκια είπε:

-Καλωσόρισες μικρή Αναστασία. Ήρθε η στιγμή να γνωρίσεις την Κίνα την άνοιξη.
-Καλώς σε βρήκα Σινικό Τείχος, του απάντησε έκπληκτη η Αναστασία, αφού πίστευε ότι από την στιγμή που στην Ελλάδα ήταν χειμώνας τότε θα ήταν και εδώ.
-Κάνε υπομονή, και θα πάμε κάπου, που θα σου αρέσει πολύ, είπε ο δράκος Chan-Chon.

Ύστερα ο δράκος και εκείνη προσγειώθηκαν σ' ένα δάσος, που ποτέ δεν είχε ξαναδεί η ηρωίδα μας. Ήταν η «Χώρα των Χρωμάτων». Ένα πανέμορφο δάσος, που βρίσκεται νοτιοδυτικά της Κίνας. Πρόκειται για ένα μέρος, που αξίζει να το επισκεφθείς, ιδιαίτερα την άνοιξη. Η Αναστασία πέταξε από τη χαρά της. Άκουγε το τρεχούμενο νερό του καταρράχτη, τα πουλιά να κελαηδούν, τις πεταλούδες να πετούν χαρούμενες, μέχρι που βρέθηκε μπροστά της άλλος ένας πράσινος δράκος, μαζί με ένα κορίτσι. Ήταν οι φίλοι του δράκου Chan-Chon. Αμέσως χαιρέτησαν με το δικό τους τρόπο:

- Γεια σας! Είμαι ο δράκος Φου, και από δω η φίλη μου, η Chen. Αγαπημένε μου Chan-Chon μας έλειψες πολύ. Χαρήκαμε πολύ που ξαναγύρισες μαζί με τη φίλη σου την Αναστασία. Βρεθήκαμε εδώ, διότι σήμερα είναι τα γενέθλια της Chen και μιας και έχει μια ηλιόλουστη μέρα, αποφασίσαμε να έρθουμε εδώ και να το γιορτάσουμε με ένα διαφορετικό τρόπο.

- Δηλαδή πως, ρώτησε η Αναστασία.

- Συνήθως όταν κάποιος έχει γενέθλια, έχουμε σαν έθιμο, να παίζουμε με την πινατά. Είναι ένα μεγάλο μπαλόνι, που μπορεί να αναπαριστά οτιδήποτε, και πρέπει να προσπαθήσουμε να το σπάσουμε με ένα κοντάρι, έχοντας τα μάτια μας κλειστά. Όποιος το καταφέρει, τότε κερδίζει το δώρο που θα κρύβεται μέσα σε αυτή, είπε ο δράκος Φου.

- Τότε να ξεκινήσουμε να παίζουμε, είπε η Αναστασία ανυπόμονα.

Έτσι λοιπόν όλοι οι φίλοι, αφού πήραν τη πινατά, την έδεσαν σε ένα δέντρο και ο καθένας, αφού είχε ένα κοντάρι, ένας ένας προσπαθούσε να σπάσει αυτό το μεγάλο μπαλόνι.

Τελικά τα κατάφεραν. Το δώρο δεν ήταν ένα, αλλά πολλά, και δεν ήταν κάτι άλλο από πολλές καραμέλες. Όλοι ήταν πολύ ενθουσιασμένοι. Η Αναστασία αποφάσισε να πάρει μερικές μαζί της, για να τις δώσει και στην οικογένειά της μόλις

επιστρέψει. Την στιγμή που έπρεπε να γυρίσουν η Αναστασία και ο Chan- Chon βάζοντας εκείνη τα χέρια της και εκείνος τα φτερά του, σαν να ήθελαν να χτυπήσουν παλαμάκια έσκυψαν μπροστά και χαιρέτησαν τους φίλους τους. Όμως αυτή τη φορά ο δράκος της είχε μια έκπληξη. Συγκεκριμένα δε θα πέταγαν για να πάνε στο σπίτι. Της είπε μόνο κάνοντας μια στροφή και λέγοντας μια μαγική φράση στα κινέζικα θα επέστρεφαν στο δωμάτιό της. Πράγματι, αφού έκαναν την στροφή λέγοντας «Ακαταμουπουλα» (δηλαδή Άμπρα Κατάμπρα στα κινέζικα) βρέθηκαν ξανά πίσω στην Ελλάδα. Εκεί ο δράκος είπε:

- Ελπίζω να σου άρεσε αυτή η περιπέτεια. Όμως για σκέψου, με την πεταλούδα γνώρισες την Ελλάδα το χειμώνα, με μένα την Κίνα την άνοιξη, μήπως λείπει κάτι; Παίξε με το ξυλόφωνο και νομίζω θα καταλάβεις.

Χωρίς να χάσει χρόνο έπαιξε την πέμπτη και την έκτη πλάκα, τραγουδώντας ξανά τα τρίγωνα κάλαντα, για να δει αυτή τη φορά ποιο θα είναι το παιχνίδι που θα της πει που θα ταξιδέψει. Εκείνη την στιγμή άκουσε μια περίεργη μελωδία, και ταυτόχρονα κατέβηκε από το ράφι με ένα μεγάλο άλμα ένα άλλο παιχνίδι. Ήταν ένα καγκουρό. Το είχε ονομάσει Τούλα Χοροπηδηχτούλα. Όμως δεν ήταν μόνη της, είχε και το μικρό παιδάκι της το Νούλη Χοροπηδηχτούλη. Αμέσως λοιπόν είπε η μαμά καγκουρό στην Αναστασία:

« Χοροπηδώντας με το ένα με το δύο, με το τρία,
θα πάμε ένα μαγικό ταξίδι στην Αυστραλία.
Ήρθε η ώρα να γνωρίσεις άλλα μέρη,
περνώντας ένα διαφορετικό καλοκαίρι».

Πράγματι η Αναστασία μαζί με το καγκουρό κάνοντας μεγάλα άλματα, μετρώντας μέχρι το τρία, βρέθηκαν σε ένα δάσος, με πολύ ψηλά δέντρα, τους λεγόμενους ευκάλυπτους. Η Αναστασία παραξενεύτηκε αρκετά, αφού μιλώντας για καλοκαίρι θα έβλεπε θάλασσα. Όμως δεν ήξερε τι εκπλήξεις τις ετοίμαζε το παιχνίδι της. Ξαφνικά, ερχόντουσαν προς το μέρος τους, άλλο ένα καγκουρό, και ένας Αβορίγινας, κρατώντας ένα ντιτζεριντού. Είναι ένα παραδοσιακό μουσικό τους όργανο. Παίζοντας με το ντιτζεριντού το καγκουρό και ο Αβορίγινας συστήθηκαν στην Αναστασία και στην Τούλα τη Χοροπηδηχτούλα, προτείνοντας τους να παίξουν ένα παιχνίδι όλοι μαζί. Όμως δε θα ήταν μόνοι τους. Ο Αβορίγινας ζήτησε από την Αναστασία να δοκιμάσει να παίξει λίγο με το ντιτζεριντού. Μόλις η Αναστασία ξεκίνησε να παίζει, ξαφνικά άρχισαν να κατεβαίνουν από τα κλαδιά του δέντρου

κάποια κοάλα, τα οποία θα έπαιζαν μαζί τους. Αφού λοιπόν μαζεύτηκαν όλοι μαζί, ο Αβορίγινας είπε:

- Θα παίξουμε τις μουσικές καρέκλες. Το γνωρίζουμε το παιχνίδι;
- Ναι, φώναξαν όλοι μαζί.
- Είναι από τα αγαπημένα μου παιχνίδια, είπε χαρούμενη η Αναστασία.

Έτσι λοιπόν ξεκίνησαν να παίζουν ξέγνοιαστοι. Μόλις το παιχνίδι τέλειωσε, το καγκουρό είπε στην Αναστασία πως χρειάζεται να γυρίσουν πίσω. Αλλά η Αναστασία ήταν πολύ στενοχωρημένη, διότι πίστεψε πως δε θα δουν τις παραλίες της Αυστραλίας τέτοια εποχή. Το καγκουρό τη διαβεβαίωσε πως σύντομα θα συναντήσουν τη πιο διάσημη παραλία της Αυστραλίας. Όμως πριν φύγουν ο Αβορίγινας είπε στην Αναστασία:

« Αφού έφτασε η στιγμή ν' αποχωρήσεις,
σου εύχομαι από δω και πέρα όμορφες στιγμές να ζήσεις.
Γι' αυτό λοιπόν σου δίνω δώρο ένα ντιτζεριντού,
για να διασκεδάξεις με τους φίλους σου πάντα και παντού».

Η Αναστασία μαζί με το καγκουρό, μετρώντας ξανά μέχρι το τρία έκαναν ένα μεγάλο άλμα, ώστε να βγουν από το δάσος. Η ηρωίδα μας ανυπομονούσε να συναντήσει τις παραλίες της Αυστραλίας. Και έτσι έγινε.

Βρέθηκαν σε μια παραλία, που όλοι οι άνθρωποι ήταν πολύ ευτυχισμένοι. Άλλοι έκαναν βουτιές, άλλοι έπαιζαν τένις, άλλοι βόλεϊ, άλλοι έκαναν ηλιοθεραπεία, και άλλοι έκαναν πολλά μακροβούτια.

Η θάλασσα ήταν γαλήνια. Παρόλα αυτά δε δυσκόλευε αυτούς που ήθελαν να κάνουν surfing. Η Αναστασία είχε ενθουσιαστεί τόσο πολύ, που θα ήθελε και εκείνη να κολυμπήσει. Το καγκουρό όμως τη διαβεβαίωσε πως θα γίνει και αυτό, διότι για να γυρίσουν έπρεπε να κάνουν μια μεγάλη βουτιά στη θάλασσα. Όμως η Αναστασία ανησύχησε μήπως βραχούν τα ρούχα της. Η Τούλα η Χοροπηδηχτούλα της είπε να μη φοβάται και πως δε θα βραχεί, αφού μόλις θα βουτήξει θα βρεθεί στο σπίτι της. Και έτσι έγινε. Η Αναστασία τρέχοντας στη θάλασσα και το καγκουρό χοροπηδώντας έκαναν μια μεγάλη βουτιά και βρέθηκαν ξανά η μικρή μας στο δωμάτιο της και η Τούλα η Χοροπηδηχτούλα στο ράφι με τα υπόλοιπα παιχνίδια.

Είχαν μείνει ακόμα μόνο δύο πλάκες να χτυπήσει η Αναστασία, ώστε να γνωρίσει έναν άλλο κόσμο, που θα τη ταξίδευε σε νέες περιπέτειες. Ταυτόχρονα βέβαια είχε το άγχος μήπως η ώρα περάσει και φθάσουν οι συγγενείς της. Όμως η χαρά την είχε καταβάλλει και μόλις χτύπησε τις δύο επόμενες πλάκες τραγουδώντας τα τρίγωνα κάλαντα, της εμφανίστηκε ένα παιχνίδι πολύ ξεχωριστό, παίζοντας μια μελωδία, που παρέπεμπε στον συγκεκριμένο πολιτισμό.

Μόλις είδε την ηρωίδα μας της είπε:

«Χλωμό πρόσωπο, εσένα χαιρετώ.

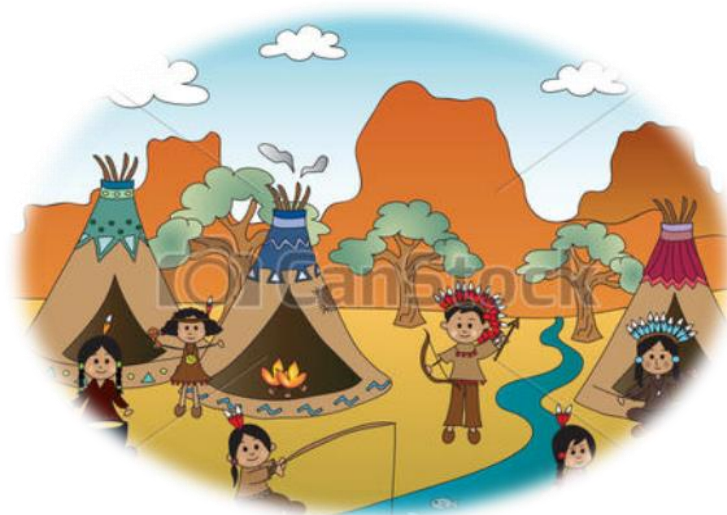
Ινδιάνος, μικρός και ταπεινός είμαι εγώ.

Ετοιμάσου να πάμε ένα ταξίδι μαζί,

στη Λατινική Αμερική.

Και ένα πράγμα που ζητάμε στο χορό μας πολύ
είναι η βροχή».

Μόλις η Αναστασία άκουσε βροχή, κατάλαβε πως η εποχή παραπέμπει σε φθινόπωρο. Έτσι λοιπόν χωρίς να χάσουν λεπτό, ο Ινδιάνος της ζήτησε να κάνουν κουτσό μετρώντας μέχρι το τρία, φωνάζοντας όπως κάνουν οι Ινδιάνοι. Έτσι λοιπόν βρέθηκαν σε ένα μέρος, που ήταν γεμάτο σκηνές, και στη μέση υπήρχε ένα τοτέμ. Μόλις έφτασαν έβλεπαν πολλούς Ινδιάνους να έχουν σχηματίσει ένα κύκλο. Ήταν έτοιμοι να χορέψουν το χορό της βροχής.

Όταν ο αρχηγός αντίκρουσε τον Ινδιάνο και την Αναστασία, τους προσκάλεσε να συμμετέχουν και κείνοι στο χορό της βροχής. Και οι δύο δέχθηκαν με μεγάλη προθυμία. Βέβαια, η Αναστασία, για να συμμετέχει, έπρεπε να γίνει μια μικρή Ινδιάννα. Πράγματι, βιάστηκε, φόρεσε ένα ινδιάνικο καπέλο, και μια φούστα, και πήγε στον κύκλο, και αφού έπαιζε μια ινδιάνικη μελωδία όλοι χόρευαν, ώστε να επικαλεστούν τη βροχή. Στην αρχή η Αναστασία δυσκολεύτηκε με το χορό, όμως στο τέλος το κατάλαβε και πέρασε πολύ ωραία. Όλοι μαζί τραγουδούσαν:

«Το πρωί ξυπνάμε, με χαρά τραγουδάμε,
το πρωί ξυπνάμε, με χαρά τραγουδάμε,
το πρωί ξυπνάμε, με χαρά τραγουδάμε,
έξι Ινδιάνοι μικροί.

Τραγουδάμε πολύ, για να έρθει βροχή,
τραγουδάμε πολύ, για να έρθει βροχή,
τραγουδάμε πολύ, για να έρθει βροχή,
έξι Ινδιάνοι μικροί».

Ήταν κάτι τελείως διαφορετικό, από αυτά που έζησε στα προηγούμενα ταξίδια η Αναστασία, αφού αυτή τη φορά, αντί να παίζει, τραγούδησε και χόρεψε. Για αναμνηστικό σε αυτό το ταξίδι πήρε το καπέλο, που φόρεσε στο χορό της βροχής, καθώς και το μουσικό όργανο, που χρησιμοποιούσαν. Αυτή τη φορά, για να επιστρέψουν στο σπίτι, ούτε κολύμπησαν, ούτε έκαναν κάποιο άλμα, ούτε πήδηξαν, αλλά ταξίδεψαν με μια βάρκα. Ενώ πρώτα χαιρέτησαν τους υπόλοιπους Ινδιάνους, μπήκαν στη βάρκα και ξεκίνησαν το ταξίδι μέχρι το σπίτι. Γύρισαν τον Ατλαντικό Ωκεανό, βλέποντας μπροστά τους πολλά ψάρια να κολυμπούν γύρω τους, και δελφίνια να κάνουν χορευτικές φιγούρες. Η ώρα είχε περάσει και κουνούσαν τα κουπιά όλο και πιο γρήγορα, ώστε να φτάσουν γρήγορα στο σπίτι. Ευτυχώς έφτασαν γρήγορα στο σπίτι, και ο Ινδιάνος, επέστρεψε στη θέση σου. Η Αναστασία, πίστευε πως βρισκόταν σ' ένα όνειρο. Κι όμως, μέσα σε λίγη ώρα γύρισε όλο τον κόσμο, αντικρίζοντας διαφορετικούς πολιτισμούς, με διαφορετική εποχή. Μια μικρή μελαγχολία κυριαρχούσε στα ματάκια της, διότι θεώρησε πως τώρα τα ταξίδια αυτά τελείωσαν. Μέσα από αυτή την εμπειρία, πήρε πολλά αναμνηστικά, που σίγουρα κάθε φορά που θα τα βλέπει θα τα θυμάται για μια ζωή. Βέβαια ένα πράγμα που δε ξέχασε ήταν το πνεύμα των Χριστουγέννων, που ήταν να βοηθάμε τον συνάνθρωπο μας, όταν έχει ανάγκη. Εκεί στο μυαλό της θυμήθηκε τα παιδάκια, που βρίσκονται στην Αφρική, που κάθε εποχή του χρόνου, υποφέρουν από αρρώστιες, από την πείνα και την έλλειψη στέγης. Έτσι λοιπόν αποφάσισε να προσπαθήσει με κάποιο τρόπο να βρεθεί εκεί και να γίνει ένας μικρός Άγιος- Βασίλης, πηγαίνοντας όλα τα δώρα που πήρε σ' εκείνα τα παιδάκια. Αλλά είχε αναρωτηθεί στο πως θα το κατάφερνε. Μετά είχε μια λαμπρή ιδέα. Σκέφτηκε πως τόση ώρα έπαιζε ανά δύο τις πλάκες, και ποτέ όλες μαζί. Οπότε αποφάσισε να κάνει μια δοκιμή. Τραγουδώντας ξανά τα τρίγωνα κάλαντα και χτυπώντας όλες τις πλάκες, ξαφνικά ξύπνησε άλλο ένα παιχνίδι. Ήταν ένας μικρός Άγιος Βασίλης, που είχε στο κομοδίνο της. Μόνο που δεν ήταν μικρός πια, αλλά πολύ μεγάλος. Η Αναστασία δεν πίστεψε στα μάτια της. Πίστεψε πως αυτή τη φορά, θα ξυπνούσε κάποιο αρκουδάκι, κάποια κούκλα της, κάποια μινιατούρα, μα ποτέ ο Άγιος Βασίλης. Αμέσως εκείνος της μίλησε και της

είπε:

«Είμαι ο Άγιος Βασίλης, και δε θα σε ξεχάσω,
και ετούτη τη χρονιά.
Και θα έρθω να μοιράσω δώρα όμορφα πολλά.
Και πάντα λέω με χαρά,
σε όλα τα καλά παιδάκια,
δώστε- δώστε παιχνιδάκια,
σε όλα τα καλά παιδάκια».

-Καλή μου Αναστασία, είμαι πολύ συγκινημένος, που αποφάσισες τα δώρα σου να τα μοιράσεις στα φτωχά παιδάκια. Θα τα βάλουμε όλα σε συσκευασίες και μαζί με το έλκηθρο θα πετάξουμε μέχρι την Αφρική, είπε ο Άγιος Βασίλης.

- Τέλεια Άγιε Βασίλη. Πρώτα από όλα, θέλω να σε ευχαριστήσω, που κατάφερες να φέρεις τον πατέρα μου. Νιώθω πως βρίσκομαι σε όνειρο. Τόσα χρόνια προσπαθούσα να μείνω ξύπνια για να σε δω, και τώρα κατάφερα και σε είδα. Τόσο καιρό ήσουν ένα μικρό παιχνίδι, που μου κρατούσε συντροφιά τα βράδια, και τώρα μαζί θα φτιάξουμε δώρα για να πετάξουμε στην Αφρική. Λοιπόν μη χάνουμε άλλο χρόνο. Ας στρωθούμε στη δουλειά, είπε ανυπόμονη η Αναστασία.

Ο Άγιος Βασίλης μαζί με την Αναστασία άρχισαν να τοποθετούν τα αναμνηστικά σε πολύχρωμα κουτιά, τυλιγμένα με κορδέλες. Μόλις τελείωσαν τα έβαλαν στο σάκο και ο Άγιος Βασίλης, χτυπώντας μια καμπάνα που είχε πάνω του, έφερε κοντά στο παράθυρο το έλκηθρο, και ξεκίνησαν το ταξίδι τους για την Αφρική. Σε όλη τη διαδρομή, το κλίμα ήταν πολύ ευχάριστο. Ο Άγιος Βασίλης, μαζί με την Αναστασία και τους τάρανδους, τραγουδούσαν χριστουγεννιάτικα τραγούδια:

«Χριστούγεννα λευκά, πάλι.
Και ξαναείμαστε παιδιά.
Σε γιορτή μεγάλη, χαράς,
πλημμυρίζει πάλι τη χαρά».

~~~

« Πρωτομηνιά, Πρωτοχρονιά,
μες τη βροχή και στο χιονιά,
Αϊ Βασίλης έρχεται ξανά.
Ελπίδα πια, μες την καρδιά,
για τα παιδιά στα σκοτεινά,
Αϊ Βασίλης έρχεται ξανά».

Με το τραγούδι, η ώρα πέρασε γρήγορα, και η Αναστασία μαζί με τον Άγιο Βασίλη προσγειώθηκαν στην Αιθιοπία. Η Αναστασία αντίκρουσε πολλά παιδάκια, που ήταν πολύ στενοχωρημένα, και όλη την ώρα κρύνωναν. Σφίχτηκε η καρδιά της, και κάθε λεπτό ένιωθε όλο και πιο σίγουρη. Ο Άγιος Βασίλης, όπως ξέρουμε δε ξεχνάει κανένα παιδί πάνω στη Γη. Μόλις τα παιδάκια τον είδαν έλαμψαν από χαρά, και τα έβαλε όλα μέσα στην αγκαλιά τους. Σ' αυτό το σημείο εμφανίστηκε και η Αναστασία λέγοντας:

- Γεια σας. Με λένε Αναστασία, είμαι οκτώ χρονών και είμαι από την Ελλάδα. Κάθε φορά μάθαινα νέα για σας στην τηλεόραση ή στα βιβλία ή στο σχολείο. Εύχομαι κάθε μέρα, να σας προσφέρει βοήθεια πολύς κόσμος, γιατί δε χρειάζεται να σας θυμούνται μόνο τα Χριστούγεννα, αλλά κάθε εποχή του χρόνου. Και τώρα νιώθω πολύ ευχαριστημένη, που βρίσκομαι εδώ μαζί σας, και βλέπω τα μάτια σας γεμάτα χαρά. Γι' αυτό και γω αποφάσισα να σας φέρω κάποια δώρα, που πήρα από διάφορα μέρη της Γης. Ελπίζω να σας αρέσουν.

Εκεί που μιλούσε η Αναστασία στα παιδάκια, και κείνα ήταν έτοιμα να κλάψουν από τη συγκίνηση, ξαφνικά άκουσε μια δυνατή φωνή να της λέει:

-Αναστασία, που είσαι; Έλα αγάπη μου στο σαλόνι, ήρθαν οι παππούδες σου.

Ήταν ο μπαμπάς της Αναστασίας. Μάλλον άρχισαν σιγά σιγά να φθάνουν οι συγγενείς και η Αναστασία έπρεπε να γυρίσει πίσω. Όμως δεν ήθελε να φύγει έτσι. Είχε σκεφτεί να αποχαιρετήσει τα παιδιά λέγοντας ένα τραγούδι όλοι μαζί. Και έτσι

έγινε. Όλα τα παιδιά μαζί είχαν σχηματίσει ένα κύκλο, έχοντας στη μέση όλα τα παιχνίδια που είχε μαζέψει η Αναστασία και τραγούδησαν το εξής:

«Αν όλα τα παιδιά της Γης,
πιάναν γερά τα χέρια.
Κορίτσια, αγόρια στη σειρά
και στήνανε χορό,
ο κύκλος θα γινότανε πολύ μεγάλος
κι ολόκληρη τη Γη μας θα αγκάλιαζε θαρρώ.»

Αν όλα τα παιδιά της Γης,
φώναζαν τους μεγάλους
κι αφήναν τα γραφεία τους και μπαίνουν στο χορό,
ο κύκλος θα γινότανε πολύ μεγάλος
κι ολόκληρη τη Γη μας θα αγκάλιαζε θαρρώ».

-Αναστασία! Έλα γρήγορα αγάπη μου, σε λίγο έρχονται τα ξαδέρφια σου, φώναξε η μαμά της.

Η Αναστασία, αφού πήρε μια μεγάλη αγκαλιά όλα τα παιδάκια που βρίσκονταν εκεί ανέβηκε γρήγορα στο έλκηθρο, και ξεκίνησαν για το δρόμο της επιστροφής. Πριν η Αναστασία χαιρετήσει τον Άγιο Βασίλη τον πήρε μια αγκαλιά, λέγοντας του καλά Χριστούγεννα, και έτσι το παιχνίδι της επέστρεψε στο κομοδίνο και κείνη κατέβηκε γρήγορα κάτω στο σαλόνι, για να υποδεχτεί τους συγγενείς της. Η βραδιά εξελίχθηκε ευχάριστα, περνώντας η Αναστασία τα ομορφότερα Χριστούγεννα της

ζωής της. Και έζησαν αυτοί καλά και εμείς καλύτερα.

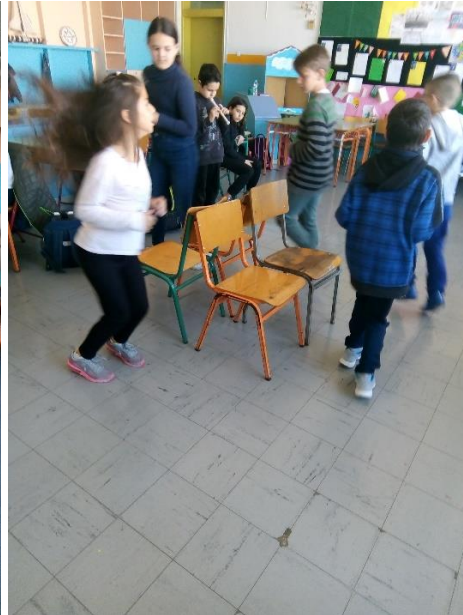

Φωτογραφίες

Οι φωτογραφίες απεικονίζουν τους μαθητές την στιγμή που εκτελούσαν τις δραστηριότητες του μουσικοκινητικού παραμυθιού.

Τα ημερολόγια των παρεμβάσεων

1^η μέρα: Τρίτη 16 Απριλίου 2019

- *Διδακτική διαδικασία:* Την πρώτη μέρα ξεκίνησε η ανάγνωση του μουσικοκινητικού παραμυθιού από την αρχή μέχρι εκεί που τελειώνει το δεύτερο παιχνίδι.
- *Εποπτικό υλικό:* Λάπτοπ, Ξυλόφωνο, Παιχνίδια, Θρανία, Καρέκλες, Φωτογραφίες, Πινατά, Κοντάρι και μάσκα για την Πινατά
- *Μορφή επικοινωνίας:* Η μορφή επικοινωνίας από τη μια χαρακτηρίζεται ως λεκτική, αλλά και καθοδηγητική, αφού είχαν δοθεί οι απαραίτητες οδηγίες απέναντι στους μαθητές, για τη καλύτερη διευκόλυνση στην εφαρμογή του παραμυθιού.
- *Ο ρόλος του εκπαιδευτικού:* Όσο αφορά τη θέση μου μέσα στη τάξη, από τη μια ήμουν ιδιαίτερα φιλική, και ένιωσα οικεία στη παρούσα τάξη, μιας και είχαμε συνεργαστεί ξανά σε προηγούμενη εργασία, αλλά από την άλλη ήμουν και ιδιαίτερα αυστηρή, στο να θέσω τα όρια που χρειάζονται για να κυλίσει ομαλά όλη η διαδικασία, και να μην υπάρχει ιδιαίτερη αμηχανία από τους μαθητές. Συγκεκριμένα στο να μην ακουστούν χλευασμοί ως προς τα πρόσωπα των μαθητών που συμμετέχουν εκείνη την στιγμή.
- *Συμπεριφορά των παιδιών:* Η συμπεριφορά των παιδιών ήταν ιδιαίτερα σεμνή. Συγκεκριμένα δε δημιουργήθηκε κάποιο δυσάρεστο επεισόδιο, αφού έδειχναν τον ανάλογο σεβασμό στους συμμαθητές τους.
- *Συμμετοχή των παιδιών:* Από τη μια συμμετείχαν ενεργά στις δραστηριότητες που είχε το μουσικοκινητικό παραμύθι, και από την άλλη συνεργάζονταν μεταξύ τους, ώστε να παρουσιάσουν ένα άρτιο αποτέλεσμα.
- *Εντοπισμός δυσκολιών:* Αξίζει να σημειωθεί πως δεν εντοπίστηκε κάποια ιδιαίτερη δυσκολία, όσο αφορά στη χρήση των ψηφιακών μέσων, όπως και

στην εφαρμογή της πρακτικής στην τάξη, αφού ήταν ιδιαίτερα ευρύχωρη και μπορούσαν να γίνουν οι δραστηριότητες.

2^η μέρα: Τετάρτη 17 Απριλίου 2019

- *Διδακτική διαδικασία:* Τη δεύτερη μέρα συνέχισε το παραμύθι από το τρίτο παιχνίδι μέχρι το τέλος.
- *Εποπτικό υλικό:* Λάπτοπ, Ξυλόφωνο, Παιχνίδια, Καρέκλες, Καπέλα, Σάκος με δώρα
- *Μορφή επικοινωνίας:* Η μορφή επικοινωνίας από τη μια χαρακτηρίζεται ως λεκτική, αλλά και καθοδηγητική, αφού είχαν δοθεί οι απαραίτητες οδηγίες απέναντι στους μαθητές, για τη καλύτερη διευκόλυνση στην εφαρμογή του παραμυθιού.
- *Ο ρόλος του εκπαιδευτικού:* Τη δεύτερη μέρα συνέχιζα να καθοδηγώ τους μαθητές, ή να τους βοηθάω σε σημεία που μπορεί να χρειαζόταν.
- *Συμπεριφορά των παιδιών:* Λαμβάνοντας υπόψη αυτά που είχαμε συζητήσει με τους μαθητές από την προηγούμενη μέρα, δε δημιούργησαν και τότε κάποιο δυσάρεστο επεισόδιο, και έδειξαν ιδιαίτερη ανυπομονησία στο τέλος του παραμυθιού, που σε εκείνο το σημείο συμμετείχαν όλοι οι μαθητές.
- *Συμμετοχή των παιδιών:* Και στη σημερινή μέρα, κυριαρχούσε η συνεργασία και η ενεργή συμμετοχή των μαθητών, με αποτέλεσμα οι μαθητές να δώσουν τον καλύτερο τους εαυτό στις δραστηριότητες.
- *Εντοπισμός δυσκολιών:* Πράγματι και στη σημερινή μέρα, δεν υπήρξε κάποια ιδιαίτερη δυσκολία είτε στο χειρισμό των εποπτικών υλικών, είτε στην εφαρμογή των δραστηριοτήτων.